

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KNAPLJEVA ULICA 87, TELEFON 55-22 DO 55-26 ROKOPISI SE NE VRAČAJO IZHAJA VSAK DAN RAZEN PONEDELJKA

SLOVENSKI POROČEVALEC

INSERATNI ODELEK LJUBLJANA, TELEFON 33-32, 33-33 POSTNI CEKOVNI RACUN V LJUBLJANI ŠT. 60 4045 08 OGLASI PO CENIKU MESEČNA NAROČNINA 45 DIN

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

Jugoslavija in Bolgarija sta sklenili pogodbo o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči

Bled, 2. avg. Dne 1. avgusta t. l. je bilo na Bledu zaključno zasedanje jugoslovansko-bolgarske konference na Bledu. Na predlog maršala Tita je zasedanju predsedoval bolgarski ministrski predsednik Georgij Dimitrov.

komunike objav skupno z zapisniki in sklepi konference. Sinoči je maršal Tito priredil večerjo na čast bolgarski delegaciji. Med večerjo sta oba ministrska predsednika izrekli zdravice v katerih sta naglasila zgodovinski pomen sprejetih sklepov, iz katerih lahko ves svet vidi, da so daleč od vsakršne tajne diplomacije in da je njihov cilj le osvajanje trajnega političnega, kulturnega in gospodarskega sodelovanja med dvema deželama, ter zagotovitev njune svobode in neodvisnosti v korist trajnega demokratičnega miru med velikimi in malimi svobodoljubnimi narodi.

dogaja, kadar državniki obiskujejo druge dežele, ne na obisk iz vladnosti, ampak ste prišli semkaj zaradi uresničenja nečesa velikega, k čemur so bile težnje naših narodov usmerjene ne desetletja, ampak stoletja. Zaradi tega so bili naši narodi tako veseli, prepričani pa sem, da se je zaradi tega tudi vaše ljudstvo tako veselilo poslovlja od vas pri odhodu na ta bratski obisk.

smo ju končno dosegli s toliko krvi in težkimi preizkušnjami. Mi ne ustvarjamo nobenih blokov. Mi jih nočemo. To, kar smo danes tukaj ustvarili, ni blok proti nikomur. Vendar imamo pravico do tega, da se zavarujemo. Imamo pravico do tega, da zavarujemo našim narodom mirno življenje in miren razvoj, pa naj bi govorila reakcija preko naših meja, tam na zapadu, kar koli.

Georgij Dimitrov se poslavlja na ljubljanskem kolodvoru od maršala Tita

Slovesen podpis sklepov

Bled, 2. avg. Sinoči ob 23.30 je bil na Bledu slovesno podpisan protokol o sklepih zgodovinske konference, ki sta jo imeli delegaciji vlade FLR Jugoslavije in LR Bolgarije 30. in 31. julija ter 1. avgusta 1947 na Bledu, kakor tudi priloge, navedenih v protokolu. Podpisovanja so se udeležili s strani Bolgarov predsednik ministrskega sveta LR Bolgarije Georgij Dimitrov, podpredsednik vlade in minister za zunanje zadeve Kimon Georgijev, predsednik vrhovnega gospodarskega sveta Dobri Terpešev, minister za finance Ivan Stefanov, minister za notranje zadeve Anton Jugov, minister za kmetijstvo Georgij Trajkov, izred-

ni poslanik in pooblaščen minister LR Bolgarije v Beogradu Sava Ganovski ter tehnični člani delegacije. S strani Jugoslovancev so se podpisovanja udeležili predsednik vlade FLRJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito, podpredsednik vlade Edvard Kardelj, minister za zunanje zadeve Stanoje Simić, minister za notranje zadeve Aleksander Ranković, minister za industrijo Boris Kidrič, minister brez listnice Milovan Đilas, izredni poslanik in pooblaščen minister FLRJ v Sofiji Obrad Cimić, pomočnik ministra za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler in drugi

V preteklosti smo imeli težke dneve. V preteklosti so neljudski režimi, dinastije in razne imperialistične sile, ki so imele svoje interese na Balkanu, gledali, kako bi zasejali med nami razdor. Ta preteklost se je prenehala onega dne, ko je bila ustvarjena nova FLRJ. Ta preteklost se je prenehala tedaj, ko je bila ustvarjena nova LR Bolgarija. Voditelji nove LR Bolgarije, novi ljudje z novimi pojmovanji in širokimi koncepcijami, kakor tudi voditelji nove Jugoslavije imajo veliko, častno nalogo, da izvršijo to, k čemur so naši narodi stoletja težili. Danes smo izvršili del tega, utrdili smo te težnje v naših aktih, sedaj pa je naša dolžnost, da to brez odlašanja tudi izpolnimo in izpremenimo v dejanja. Ne fraz in lepih besed, ampak dejani pričakujejo od nas naši narodi.

Te dni boste videli jasno, kaj smo mi tukaj izvršili. Videli boste, da ni nobenih tajnih klavzul, nobenih zakulisnih razgovorov. Jasno in odkrito bomo rekli vsemu svetu, kaj smo storili in kaj hočemo. In ves pošten svet bo uvidel, da to, kar smo storili, ne ograža nikogar. Naši državci, ki sta si po svojem slovanstvu tako blizu druga drugu, naši narodi, ki so tako blizu po mnogih običajih, morajo stopati po isti poti, ker druge resilne poti ne moremo najti.

Naši državci sta v ugodnejšem položaju, ker imata dobro velike prijatelje. Nova Jugoslavija in nova Bolgarija imata v slovenskih narodih svoje zaveznike. V Sovjetski zvezi imata svojega velikega zaveznika. Naši državci imata prav tako svoje naravne zaveznike in onih deželah tukaj na zvhodu, v katerih se razvijajo resnično ljudske demokracije. Svoje zaveznike in prijatelje imata v vseh naprednih ljudih sveta. Z ozirom na to je naš položaj še ugodnejši. Mislim, da ne bom neskromen, ako rečem dvoje: da smo lahko ponosni, ker smo prav mi Slovani nositelji novega pojmovanja in družbenih odnosov, nositelji napredka na svetu. Mi Slovani imamo prav zaradi tega še več pravice, da branimo to svojo svobodo, svoj mirni razvoj, svoje s krvjo priborjene pridobitve, svoj novi družbeni red, ki ga ustvarjamo in uresničujemo. Vem, da reakcija v inozemstvu dela z vsemi silami, da bi nam prekrizala naše načrte, to je izgraditev naših držav in resnično boljše, srečnejše bodočnosti naših narodov.

SLAVNOSTNA VEČERJA NA ČAST BOLGARSKI DELEGACIJI

Bled, 2. avg. Večerje, ki jo je sinoči priredil maršal Tito na čast delegaciji bolgarske vlade, so se udeležili predsednik bolgarske vlade Georgij Dimitrov s soprogom, podpredsednik bolgarske vlade in minister za zunanje zadeve Kimon Georgijev s soprogom, predsednik vrhovnega gospodarskega sveta Dobri Terpešev s soprogom, minister za finance Ivan Stefanov s soprogom, minister za notranje zadeve Anton Jugov s soprogom in bhenko, minister za kmetijstvo Georgij Trajkov s soprogom, poslanik Sava Ganovski s soprogom ter ostali člani delegacije vlade LR Bolgarije.

Z jugoslovanske strani so bili navzoči razen maršala Jugoslavije Josipa Broza-Tita še podpredsednika Prezidijske ljudske skupštine FLRJ Joze Rus in Dimitar Vlahov, preds. Prez. Ljudske skupšt. LR Slovenije Josip Vidmar, podpreds. zveze vlade Edvard Kardelj, min. za zunanje zadeve Stanoje Simić, minister za notranje zadeve Aleksander Ranković, minister Milovan Đilas, minister za industrijo Boris Kidrič in minister za rudarstvo Bane Andrejev, predsednik vlade LR Slovenije Miha Marinko in člani vlade, predsednik vlade LR Makedonije Lazar Koliševski in drugi.

To, kar smo danes tukaj uresničili, in to sodelovanje sta močan udarec reakciji na Balkanu, v naših deželah in v inozemstvu, udarec mednarodnemu imperializmu, ki si znova z vsemi silami prizadeva, da bi napravil iz Balkana sod enotnika. — Mislim, da smo danes tukaj zabilj glogov kol takim poizkusom mednarodnih imperialistov in naši reakciji, oziroma agenturi teh mednarodnih imperialistov.

Naši živji bratstvo med narodi Jugoslavije in Bolgarije! Naj živi voditelj bolgarskega naroda, naš dragi tovariš Dimitrov! Naj živijo naši dragi gostje!

Zdravica maršala Tita

Med večerjo je izrekel maršal Tito, naslednjo zdravico: »Tovariš predsednik, tovariš ministri, dragi gostje, tovariši in tovarišice! Danes smo tukaj, v tem domu, izpolnili voljo naših narodov, smo uresničili težnje, ki so stoletja živele v srcih naših ljudi. Dragi gostje, na vsej poti, ki ste jo prešli od meje pa skozi tri naše republike — Srbijo, Hrvaško in Slovenijo, ste se lahko

prepričali, ste občutili, kaj želijo narodi. Prepričani bodite, da bi bilo enako tudi v ostalih naših republikah, če bi imeli čas in možnost, da jih občujete. Povsod bi našli na najbolj priščen sprejem. Kaj dokazujejo to veselje, ki ste ga videli na obrazih naših mož, naših žen, naše mladine in otrok? To dokazuje, da so bili naši narodi prepričani, da ste prišli v našo državo ne na navaden obisk, kakor se običajno

ni enodušnosti med obema vladnima delegacijama. Poudaril bom to, kar je rekel že tovariš Tito, da naše sporazumevanje in sklepi, sprejeti na naši konferenci, ne ogražajo nobene druge države in nobenega naroda. Naše sporazumevanje je sredstvo za našo samozaveščito, za napredek, za blagor in srečo naših narodov. To je hkrati tudi velik prispevek k vzpostavljanju trajnega in pravičnega miru med velikimi in malimi na svetu.

Oni, ki poizkušajo razdeliti Evropo in svet na dva sovražna tabora in pripraviti nove napadale in nove vojne, ustvarjajo dejansko reakcionarno bloke. Mi ne ustvarjamo nobenega napadalnega bloka, ampak samo gradimo nujno potreben most med novo resnično ljudsko demokracijo Jugozhoda in resnično demokratičnimi silami na zapadu in na vsem svetu.

Podpisovanje sklepov jugoslovansko-bolgarske konference

Predsednik Vrhovnega gospodarskega sveta Bolgarije Dobri Terpešev ter predsednik Gospodarskega sveta in minister za industrijo FLRJ Boris Kidrič

Minister za notranje zadeve FLRJ Aleksander Ranković in minister za notranje zadeve LR Bolgarije Anton Jugov

Govor Georgija Dimitrova

Na zdravico maršala Tita je odgovoril predsednik Georgij Dimitrov z naslednjimi besedami:

»Tovariš Tito, tovariš ministri in gostje! S posebnim veseljem moram poudariti, da to, kar je rekel naš tovariš maršal Jugoslavije Tito, izraža od prve do zadnje besede naše lastne misli, čustva in želje.

V bistvu ne bi mogel ničesar drugega posebnega dodati. Kolikor pa je tako po protokolu kakor brez protokola na meni vrsta, da odgovorim, mi dovolite, da poudarim nekatere posebne momente.

V bratsko Jugoslavijo smo prišli kot odposlanci bolgarskega naroda s trdnim prepričanjem, da bosta obe delegaciji, vlada LR Bolgarije in vlada FLRJ, ko se bosta sestali, v najbolji prijateljskem ozračju in v kratkem času razrešili in srečno rešili vsa vprašanja, ki jih je treba rešiti med obema državama in vse probleme, ki nas zanimajo kot bratske narode.

To se je tudi potrdilo. Težko je najti konferenco v preteklosti, ki bi v tako kratkem roku in v tako tovariškem in priščenem ozračju, v takem medsebojnem razumevanju obravnavala in pozitivno rešila vrsto vprašani, ki so precej zapletena in ogromnega pomena za bodočnost obeh držav.

Srečen sem, ker lahko ugotovim, da je bilo med novo Bolgarijo in novo Jugoslavijo, med FLRJ in LR Bolgarijo razčiščen vse, ker so doslej sovražniki naših narodov lahko tako ali drugače izkoriščali.

Konferenca, ki je danes končala svoje delo, je zgodovinska. Postavila je temelje novih medsebojnih odnosov med bolgarskim narodom in narodi FLRJ. Odprla je pot veliko hitrejšemu in veliko uspešnejšemu vsestranskemu razvoju narodov Jugoslavije in narodu Bolgarije, v korist vzpostavitve trajnejšega miru med narodi, kakor je bil prej.

Srečni smo, ker lahko ugotovimo, da se bila ta vprašanja urejena v pol-

ni enodušnosti med obema vladnima delegacijama. Poudaril bom to, kar je rekel že tovariš Tito, da naše sporazumevanje in sklepi, sprejeti na naši konferenci, ne ogražajo nobene druge države in nobenega naroda. Naše sporazumevanje je sredstvo za našo samozaveščito, za napredek, za blagor in srečo naših narodov. To je hkrati tudi velik prispevek k vzpostavljanju trajnega in pravičnega miru med velikimi in malimi na svetu.

V nasprotju s tem, kar se tendenčno piše in govori in kar se bo pisalo in govorilo v inozemstvu v zvezi z našo konferenco, da so se tukaj sestali ljudje, ki ustvarjajo balkanski ali slovanski blok, moramo odkrito povedati, da nas obtožujejo takih »grehov« prav oni, ki res ustvarjajo zapadni blok proti velikim Sovjetski zvezi in ljudskim demokracijam drugih držav.

Oni, ki poizkušajo razdeliti Evropo in svet na dva sovražna tabora in pripraviti nove napadale in nove vojne, ustvarjajo dejansko reakcionarno bloke. Mi ne ustvarjamo nobenega napadalnega bloka, ampak samo gradimo nujno potreben most med novo resnično ljudsko demokracijo Jugozhoda in resnično demokratičnimi silami na zapadu in na vsem svetu.

To, kar smo tukaj izvršili, ni koristno samo za našo državo in naše narode, ampak je prav tako tudi velik in resen prispevek k združitvi demokratičnih naprednih sil vzhoda in zapada proti onim, ki pripravljajo nov napad in nove vojne. Mi smo se sedaj v tem kratkem času bivanja v Jugoslaviji na vsej poti od Caribroda do Bleda prepričali na očividni način, da bratska čustva med narodi Jugoslavije in bolgarskim narodom niso površna, ampak globoka in da so živo telo. To smo spoznali v izrazih obrazov tako starih kakor mladih, žena in mož, mladincev in otrok od Caribroda do Bleda, na vsej naši poti.

Poudariti moram, da so splošna čustva bratskih narodov pri nas vo-

ditelje obeh bratskih držav prehiteli pri ustanavljanju, krepitevi in organiziranju ljudstva v okviru zaželenega političnega, gospodarskega in kulturnega sodelovanja. Sedaj je naloga, da nadoknadimo to, kar smo do tega trenutka zamudili. Sedaj, ko smo vzpostavili tako zdravo, tako trdno podlago bratskega sodelovanja na vseh področjih našega ekonomskega, političnega in kulturnega življenja, na področju naše notranje in zunanje politike, je naša naloga, da se to sodelovanje poglobi, utrdi in razširi in da gremo naprej z roko v roki kljub vsem zastraševanjem z atomskimi bombami, dolarji in funti sterlingov, k zagotovitvi splošnega blagostanja naših narodov in izpolnitvi one ogromne zgodovinske vloge, ki jo je zgodovina določila slovanstvu.

Slovanstvo, ki je trpelo sužnost in nacionalno ponižanje skozi stoletja, to slovanstvo je po zaslugi velike Sovjetske zveze in njene Rdeče armade, po zaslugi herojske in hrabre borbe samih narodov ter skupno prelite krvi proti nemškemu okupatorju in njegovim hlapcem, določeno, da izpolni vlogo avantgardnega odreda človečanskega napredka, človečanske kulture in zaščite miru med narodi.

Lahko bi poudaril še nek drug važen moment. Največja in najvažnejša pridobitev v Jugoslaviji sta bratstvo in enotnost med Srbi, Hrvatji, Slovenci, Makedonci in Črnogorci. Za to veliko delo imata veliko zgodovinsko zaslugu naš prijatelj in tovariš maršal Tito in Komunistična partija Jugoslavije. Uresničenje tega velikega dela je bilo možno samo zaradi tega, ker so zanj delali resnično ljudski borci, predvsem komunisti. Brez komunistov kot glavnih voditeljev osvobodilne borbe Jugoslavije, kot graditeljev FLRJ, ne bi bilo mogoče doseči enotnosti narodov Jugoslavije.

To zavrača vsa okorela prepričanja in predsodke, ki jih razširjajo buržoazni znanstveniki in reakcionarni profesorji, da delavski razred in Komunistična partija nista sposobna voditi države in ustvarjati politične, ekonomske in kulturne poti, gibati naprej ekonomski, politični in kulturni razvoj teh narodov.

Prav nasprotno je bilo dokazano na sijajen način. Pred nami so to sijajno dokazali naši sovjetski bratje.

Naša naloga je tudi v bodoče, da to dokazujemo v pogojih naših lastnih držav. To bomo vsekakor tudi izpolnili. Dosedanje izkušnje dokazujejo, da smo imeli in da imamo polno vero v naše lastne moči, v moči naših narodov, v njihove ustvarjalne sposobnosti in da imamo dovolj močno voljo in odločenost kot voditelji teh slavni in bratskih narodov, da bomo kos vsem težavam in nevarnostim, na katere bi našli na svoji poti.

Ob koncu bi rad izrazil v imenu naše delegacije in v imenu bolgarskega naroda, najtoplejšo zahvalo za priščen bratski sprejem, ki smo ga bili tukaj deležni; prav tako pa tudi za vzajemno razumevanje s strani jugoslovanskih bratov in maršala Tita osebno pri reševanju vseh vprašanj, ki so bila podana v obravnavanju na naši konferenci. To, kar smo sklenili in podpisali na tej zgodovinski konferenci, je konkretno, realno delo, ki morata biti uresničeno. Ne more biti nobena droma, da bomo to s skupnimi naporji naših možganih, delavnih in svobodoljubnih narodov brezpogojno uresničili.

Dovolite mi zdravico na zdravje večnemu prijateljstvu in enotnosti med narodi nove Jugoslavije in nove Bolgarije, na zdravje organizatorju in pobudniku uspehov in zmag Jugoslavije, našemu vsemu tovarišu in iskrenemu prijatelju pri graditvi jugoslovansko-bolgarskega bratstva, maršalu Titu!

Georgij Dimitrov na Bledu

Tesno politično in gospodarsko sodelovanje Kmet delavcu — delavec kmetu

dom Jugoslavije in bolgar. narodu, da se morejo samo s skupnimi naporin v sodelovanju z drugimi miroljubnimi narodi uspešno upreti vsem podobnim napadnim poizkusom proti njihovi neodvisnosti in svobodi v bodočnosti, bodisi da bi prišli od nemškega imperializma in njegovih morebitnih zaveznikov, bodisi od kake druge strani. Tudi v tem cilju se bosta obe vladi posvetovali in sodelovali v vseh zadevah zunanje politike, bistvenih za neodvisnost in varnost obeh držav, kakor tudi za mednarodno sodelovanje in zagotovitev pravičnega miru na svetu.

Vlada FLRJ in vlada LR Bolgarije sta se nadalje sporazumeli o vrsti ukrepov, ki jih bosta podvzeli v najbližji bodočnosti za namenom najtesnejšega političnega, gospodarskega in kulturnega sodelovanja med obema državama.

V tem duhu je bil o sklepih zgodovinske konference delegacij vlad FLRJ in LR Bolgarije, ki je bila 30. in 31. julija ter 1. avgusta 1947, na Bledu, sprejet in podpisan naslednji protokol:

Vladi FLRJ in LR Bolgarije sta ugotovili, da so bile — z zmago ljudstva FLRJ v osvobodilni vojni proti nemškimi fašističnim imperialistom, njihovim pomagačem in domačim izdajalcem, z odstranitvijo bolgarskih fašističnih in reakcionarnih klik s koburško dinastijo na čelu v oblasti ter zmago Domovinske fronte, ki je omogočila aktivno udeležbo bolgarskega naroda v osvobodilni vojni proti nemškimi osvajačem.

s skupno preliho krvi v borbi proti skupnemu sovražniku — nemškimi osvajačem — in z vzpostavitvijo republikanske uredbe in ljudske demokracije v obeh deželah.

odstranjenosti vse zapreke in da so se ustvarile široke možnosti za uresničitev stoletnih težnjn njihovih narodov po skupni akciji za zaščito interesov obeh držav, kakor tudi za reševanje odprtih vprašanj z namenom političnega, gospodarskega in kulturnega sodelovanja, ter sta zaradi tega sklenili naslednje:

1. jugoslovanska in bolgarska vlada sta smatrali za nujno potrebno, da sklenejo pogodbo o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči in sta, ko sta se obe delegaciji eno-dušno sporazumeli glede poznejših esovnih odredb, sestavili samo besedilo pogodbe;

2. da razvijeta do skrajnih možnosti izmenjavo blaga in gospodarsko sodelovanje med obema državama na ta način, da bosta določili določeni tečaj svojih valut, da bosta pripravili vzpostavitev carinske unije med FLRJ in LR Bolgarijo in da bosta

vedno bolj koordinirali svoje gospodarske plane. Obe vladi sta sprejeli vrsto konkretnih sklepov glede koordiniranja in poenotenja mer ter za vzajemno pomoč na področju industrializacije, elektrifikacije, rudarstva, poljedelstva, transporta in zunanje trgovine;

3. da vzpostavita s pomočjo posebne sporazuma nov režim o dvolastniških posestvih vzdolž vse jugoslovansko-bolgarske meje, pri čemer bo ta sporazum zamenjal sedanje konvencije iz l. 1939; da bosta poenostavili formalnosti glede potnih listov za prebivalstvo obeh držav, da se mu olajša prehod preko jugoslovansko-bolgarske meje na ta način, da se bo do prvih šestih tednov vstopni in izstopni vizumi ter urenila vsa odprta vprašanja državljanstva med FLRJ in LR Bolgarijo;

4. da se bosta lotili razširjanja železniških in potnih zvez med obema državama na ta način, da bo posebna mešana komisija, sestavljena v ta namen, določila smeri in točke, ki naj bi se povezale, zaradi česar bo treba izvesti gradbena dela;

5. da se vzpostavi tesen stik in sporazumno delo med obema vladama glede pozostih obmejnih izjavljanih grških monarhofašistov, glede ankete podkomisije, ustanovljene v Varnostnem svetu — glede na njeno dosedanje neobjektivno delo, kakor tudi glede na vse druge važnejše mednarodne probleme, ki posegajo v njuno interese, zlasti glede režima na reki Donavi, za katerega smatrata, da upravičeno pripada edino obrežnim podonavskim državam;

6. da razvijeta do najvišjih možnosti kulturno sodelovanje med narodi FLRJ in bolgarskim narodom, zaradi česar bosta podvzeli ukrepe za olajšanje vseh koristnih pobud, kakor tudi za izmenjavo književnih proizvodov, časopisov in revij;

7. da se objavi posebna deklaracija o bratski poteri, z katero se je vlada FLRJ, prežeta z že ustvarjenim bratstvom med narodi Jugoslavije in bolgarskim narodom, ki je bilo preizkušeno v borbi proti skupnemu sovražniku, ter z namenom, da bi olajšala gospodarski napredek bratske republike Bolgarije, upoštevaje zlasti tesno gospodarsko sodelovanje in koordiniranje gospodarskih planov obeh držav v imenu narodov Jugoslavije odrekla reparacijam, ki so ji bile določene v višini 25 milijonov dolarjev po mirovni pogodbi z Bolgarijo.

Na ta način ima ta protokol štiri priloge in sicer:

- a) soglasno besedilo pogodbe o prijateljstvu, sodelovanju in vzajemni pomoči med FLRJ in LR Bolgarijo;
- b) sporazum o gospodarskem so-

delovanju med FLRJ in LR Bolgarijo;

c) sporazum o carinskih olajšavah in pripravil carinske unije med FLRJ in LR Bolgarijo;

d) sporazum o dvolastniških posestvih na jugoslovansko-bolgarski meji, o olajšavah pri prehodu meje, o prehanju meje s strani obmejnega prebivalstva in o državljanstvu med FLRJ in LR Bolgarijo.

Vlada FLRJ se odreka pravici do reparacij Bolgarije

Bled, 2. avg. Vlada FLRJ je upoštevala, da so temeljito izpremenili odnosi med narodi Jugoslavije in bolgarskim narodom, do česar je prišlo zaradi zmage narodnoosvobodilne borbe v Jugoslaviji, kakor tudi zaradi zmage Domovinske fronte v Bolgariji in aktivne udeležbe bolgarskega naroda v borbi proti Nemčiji, in upoštevala koordiniranje gospodarskih planov med obema državama ter je zaradi tega v želji, da bi se nadalje vsestransko razvijala bratsko sodelovanje med narodi FLRJ in bolgar-

skim narodom, da bi olajšala razvoj njihovih gospodarskih odnosov in da bi podprla gospodarski napredek bratske LR Bolgarije, sklenila, da se v imenu narodov Jugoslavije odreče reparacijam v višini 25 milijonov dolarjev, ki so ji bile priznane v mirovni pogodbi z Bolgarijo, kar je ugotovljeno v protokolu o sklepih zgodovinske konference med delegacijama vlade FLRJ in vlade LR Bolgarije, ki je bila 30. in 31. julija ter 1. avgusta 1947 na Bledu.

Zgornje priloge so neločljivi sestavni del tega protokola.

Izdelano na Bledu v srbskohrvatskem in bolgarskem jeziku l. avgusta 1947 v dveh izvodih za vsako državo, pri čemer ima vsak izmed teh enakovaljivo.

Za vlado LR Bolgarije podpredsednik vlade in minister za zunanje zadeve Kimon Georgijev I. r.

Za vlado FLRJ minister za zunanje zadeve FLRJ Stanoje Simić I. r.

Slovo od bolgarskih državnikov v Ljubljani

Ljubljana, 2. avg. Danes se je Ljubljana poslovila od dragih bolgarskih gostov z voditeljem bolgarskega naroda Georgijem Dimitrovom na čelu. Mladina, člani sindikatov in ostalih množičnih organizacij so se zbrali pred okrašenim kolodvorom in na pločnikih vseh ulic, po katerih so dospeli gostje z Bleda skozi Ljubljano na kolodvor.

Med petjem, navdušenim vzklikanjem in burnim pozdravljanjem množice sta pred kolodvorom izstopila Georgij Dimitrov in maršal Tito. Sledili so člani bolgarske vladne delegacije, minister za zunanje zadeve Kimon Georgijev, predsednik Vrhovnega gospodarskega sveta Bolgarije generalajtant Dobri Terpešev, minister za notranje zadeve Anton Jugov, minister za finance Ivan Stefanov, minister za kmetijstvo Georgij Trajkov in člani sprejemne bolgarske delegacije, nato pa podpredsednik vlade FLRJ Edvard Kardejev, minister za notranje zadeve Aleksander Ranković, minister za zunanje zadeve Stanoje Simić, minister za industrijo Boris Kidrič, direktor direkcije za informacije pri predsedstvu vlade FLRJ Vladimir Dedijer in pomočnik ministra za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler.

Pred kolodvorom, okrašenim z bolgarskimi in jugoslovanskimi zastavami, slikami Georgija Dimitrova in

maršala Tita ter s cvetjem in zelenjem, so sprejeli drage goste in maršala Tita: podpredsednik Prezidija Ljudske skupštine LR Slovenije Edvard Kocbek, sekretar Prezidija Ljudske skupštine LRS Franc Lubej, predsednik vlade Miha Marinko s podpredsednikom dr. Marjanom Brečljem in Ivanom Mačkom ter člani vlade, predstavniki JA, predstavniki konzularnega zbora v Ljubljani, zastopniki sindikatov in drugih množičnih organizacij.

Med igranjem pozdravne koračnice se je bolgarska delegacija z Georgijem Dimitrovom na čelu podala v spremstvu maršala Tita na peron kolodvora, kjer so ji mladinke izročile cvetje. Tu je Georgij Dimitrov naslovil na jugoslovanske narode prisrčne poslovilne besede in se zahvalil za gostoljubnost.

Godba je zaigrala bolgarsko in jugoslovansko himno, nakar je predsednik bolgarskega ministrskega sveta Georgij Dimitrov pregledal častno četo. Preden so stopili v vlak, so se bolgarski gostje z Georgijem Dimitrovom na čelu poslovili od maršala Tita, njegovega spremstva in drugih. Med navdušenim pozdravljanjem množice, ki je vzklikala Georgiju Dimitrovu in maršalu Titu, je vlak z bolgarskimi gosti odpeljal.

Zasedanje Varnostnega sveta

Brez predstavnika Indonezije ni mogoče uspešno razpravljati o indonezijskem vprašanju

Izjava sovjetskega delegata Gromika na seji Varnostnega sveta

New York, 1. avg. (Tanjug) Varnostni svet je včeraj popoldne razpravil o indonezijskem vprašanju, ki so ga uradno sprožili delegati Indije in Avstralije.

Ko je bil sprejet dnevni red, je predsednik pozval delegata Indije in Holandije, naj vzejemo prostor za mizo. Sovjetski delegat Gromiko je takoj v začetku seje poudaril, da je treba brezpozejno pozvati tudi predstavnika Indonezijske republike, ker se brez indonezijskega predstavnika ne bo mogla začeti globlja in učinkovita razprava o indonezijskem vprašanju, ki je zelo resno.

Holandski predstavnik se je uprl poziv indonezijskega delegata, češ da Indonezijska republika ni neodvisna država.

Avstralski predstavnik Hodgson je poudaril mednarodni pomen in resnost položaja v Indoneziji. Na Javi in Sumatri so vojaške operacije velikega obsega z uporabo vseh vrst orožja, kar ni samo politična akcija, ampak po mednarodnem pravu tudi prava vojna. T. j. oborožen spopad med dvema državama. Nato je opozoril na holandsko-indonezijski sporazum v Čerbonu in Lingadžatju, po katerem je Holandija priznala Indonezijsko republiko. Avstralski delegat je predložil naslednje resolucije: 1. Prenehanje sovražnosti; 2. upoštevanje člena 17 sporazuma v Lingadžatju. Hodgson je vztrajal pri tem, naj se o pravilu šele po sprejemu avstralske resolucije.

Delegat Indije je podprl Gromikovo predlog in izjavil, da je nujno potrebno k razpravi poklicati tudi predstavnika Indonezijske republike. Neodvisno je dejstvo, da je Indonezijska republika neodvisna država. Holandska vlada vodi proti njej nenapovedano vojno, zato pa je treba poklicati tudi indonezijskega delegata.

Sovjetski delegat Gromiko je poudaril, da se strinja z ugotovitvijo, da je položaj v Indoneziji zelo resen. Soglasa s tem, da se takoj sprejme prvi del avstralske resolucije, v katerem se zahteva, da naj se takoj ustavijo sovražnosti v Indoneziji. Toda, je poudaril Gromiko, v avstralski resoluciji so še druge stvari, n. pr. vprašanje razsodišča, kar je treba še podrobno raziasati. Gromiko je ostro kritiziral avstralski predlog, naj se najprej glasuje o avstralski resoluciji in šele po njenem sprejemu prične z razpravljanjem o vprašanju, ali naj se pokliče predstavnik Indonezijske republike. Vprašal je, kakor naj bi Varnostni svet sprejel avstralsko resolucijo v celoti, če niti avstralski niti indijski niti holandski predstavnik niso pojninski dozodkov v Indoneziji, ki so resnega značaja mnogobrojne, kot to skušajo zagovarjati nekateri delegati. To vpraša-

nje je treba temeljito proučiti in mora Varnostni svet na tej podlagi sprejeti učinkovito rešitev.

Indijski delegat je popolnoma podprl Gromikovo. Dodal je, da se stališče indijske delegacije bistveno razlikuje od stališča avstralskega delegata. Indijski delegat je poudaril, da bi bilo popolnoma napačno, če bi Varnostni svet sprejel rešitev brez prejšnje temeljite preiskave stvari. Indonezijsko vprašanje mora biti končno rešeno v interesu miru na svetu. Varnostni svet mora zato še danes sprejeti sklep o prenehanju sovražnosti v Indoneziji.

Holandski delegat je skušal v daljšem govoru, v katerem ni navedel nobenega dejstva, s frazami dokazati, da je holandska oborožena intervencija proti Indonezijski republiki v interesu demokracije in miru na svetu. «da ne gre za nobeno vojno, ampak za politične akcije,« izjavljajo, da popolnoma odklanja avstralsko resolucijo.

Nato je bil stavljen predlog, naj se glasuje o prvem delu avstralske resolucije, v kateri se zahteva, naj Varnostni svet takoj zahteva ustavitve sovražnosti. Toda zanimivo je, da so se ravno oni delegati, ki so se v začetku zavzemali, da bi bila takoj izglasovana avstralska resolucija v celoti, izjavili proti predlogu, da bi glasovali o prvem delu avstralske resolucije — o prenehanju sovražnosti.

Na koncu je bilo sklenjeno, da bosta v petek dve seji Sveta, na kateri bodo razpravljali o indonezijskem in krškem vprašanju.

Indonezija povabljen na konferenco v Havani

New York, 1. avg. (Reuter) Ekonomsko-socialni svet Združenih narodov je sprejel danes indijski predlog, naj se pokliče Indonezijska republika k sodelovanju na konferenco o trgovini in zaposlenosti, ki se bo pričela 9. nov v Havani (Kuba).

Predlog je bil sprejet s 6 proti 4 glasovom, medtem ko se je 8 delegatov vzdrglo glasovanja. Proti predlogu so glasovale Velika Britanija, Francija, ZDA in Holandija.

Indonezijska vojska je osvobodila vrsto mest na Javi

Batavia, 1. avg. (Ass. Pr.) Holandske čete so s pomočjo pomorske pehote, ki so jo izvezhali Američani, noriči napadali iz Lavanga v smeri Malanang na vzhodni Javi. Holandske enote se izkrcujejo na Sumatri pri Lebenopakami, jugovzhodno od Medana.

Indoneziji, še preden bi se pričela kakšna pogajanja.

Reuter poroča, da so enote republikanske armade osvobodile Tangerang, Serpong in Cimang in napredujejo proti Bataviji. Osvobojeno je tudi mesto Sukabuni na zapadni Javi in so indonezijske sile povečale pritisk na mesto Lavang na vzhodni Javi.

Holandski sindikati zahtevajo konec vojne

Haag, 1. avg. (Tass) Vodstvi dveh glavnih holandskih sindikatov sta imeli v Amsterdamu pogajanja o

skupnih akcijah za prenehanje vojne v Indoneziji. Razgovor se je udeležila tudi delegacija Svetovne sindikalne federacije z Louisom Saillantom na čelu. Saillant je holandski sindikalni vodstvi seznanil s poslanico, ki jo je Svetovna sindikalna federacija poslala Trygve Lieu z zahtevom, da bi Združeni narodi čimprej sprejeli sklep o prenehanju vojne v Indoneziji.

Po zaključku pogajanj je delegacija Svetovne sindikalne federacije skupno z vodstvom generalnih sindikatov Holandije in sindikata »Ainhaaid Vak Centrale« objavila naslednjo resolucijo:

»Zahtevamo, da vlada nemudoma prekine sovražnosti in začne pogajanja z Indonezijsko republiko. Ako bi Indonezijska republika odklonila pogajanja, naj bi se rešil spor s pomočjo razsodišča in posredništva.«

DVA SPORAZUMA Z ANGLIJO

London, 2. avg. Včeraj sta bila sklenjena v Londonu med Jugoslavijo in Veliko Britanijo dva sporazuma, po katerih se urejajo britanske terjatve za izplačila, izvršena bivši jugoslovanski emigrantski vladi med vojno in vprašanje jugoslovanskega izdejstva, ki je bilo med vojno posojeno britanskemu ministrstvu za vojni promet.

Sporazum o britanskih terjativah je bil sklenjen z britanskim finančnim ministrstvom, a sporazum o jugoslovanskem ladjevju z britanskim ministrstvom za pomorstvo.

Ob sklenitvi sporazuma o jugoslovanskem ladjevju je britanski prometni minister Barnes priredil sinoči slovesno večerjo na čast jugoslovanskemu veleposlaniku v Londonu dr. Leontiču, ki so se je udeležili znanj člani britanskega ministrstva

za pomorstvo, člani jugoslovanskega veleposlanstva in funkcionarji britanskega oddelka za brodarstvo.

Pozdravljajoč jugoslovanskega veleposlanika je minister Barnes izrazil posebno zadovoljstvo, ker je bil sporazum uspešno sklenjen. Izrazil je upanje, da bo ta sporazum pričetek vzpostavitve takšnih odnosov, ki bodo imeli skupno korist za obe državi.

Veleposlanik FLRJ dr. Leontič je se zahvalil ministru Barnesu in je naglasil v svojem govoru, da kaže sklenjen sporazum na pravo pot, po kateri naj hitro obe državi pri ustavitvi gospodarske obnove in obvladovanju gospodarskih težav, ki jih je zapustila vojna.

Dr. Leontič je na koncu naglasil, da ustvarja sklenjeni sporazum nove možnosti, za razvoj trgovinskih odnosov med Veliko Britanijo in FLRJ.

Incident v Krškem prelivu pred mednarodnim sodiščem v Haagu

Tirana, 1. avg. (Tanjug) Dne 22. maja je mednarodno sodišče v Haagu obvestilo vlado LR Albanije, da je vlada Vel. Britanije vložila pritožbo proti Albaniji v zvezi z incidentom v Krškem prelivu. Ko je albanjska vlada proučila britansko pritožbo, je 2. julija 1947 poslala sekretarju mednarodnega sodišča v Haagu naslednji odgovor, v katerem ga prosi naj obvesti sodišče, da je vlada LR Albanije prisiljena ugotoviti: Da se vlada Vel. Britanije ni držala priporočila Varnostnega sveta z dne 9. aprila 1947, s katerim je Varnostni svet priporočil, da naj vladi Združenega kraljevstva in Albanije nemudoma predložita ta incident mednarodnemu sodišču v skladu s pravili statuta tega sodišča.

Albanska vlada smatra, da bi se morala britanska vlada po priporočilu Varnostnega sveta z dne 9. apr. 1947, predno bi se obrnila na mednarodno sodišče, sporazumeti z albanskimi državljanji, ki so bili v incidentu poškodovani.

sko vlado tudi glede pogojev, pod katerimi naj bi obe strani, postopajoč v skladu s priporočilom Varnostnega sveta, poročali o nespornu sodišču.

Kar se tiče albanske vlade, sprejema v celoti priporočilo Varnostnega sveta. Ker je albanska vlada globoko prepričana o svoji pravični stvari in odločena, da ne zamudi nobene priložnosti, da bi dokazala svojo privržnost načelom miroljubnega sodelovanja med narodi in mirnega reševanja nesporazumov, je pripravljena, da kljub takemu ravnanju britanske vlade nastopi pred sodiščem.

V zvezi s tem imata vlada LR Albanije čast, obvestiti Vas, da je za svojega predstavnika določila Karamana Ilija, pooblaščenega ministra Albanije v Parizu, za vodstvo poslano na zasedanju sodišča za poslanstvo FLRJ Jugoslavije v Haagu.

V petek 1. avgusta se je pri nas začel odkup belega žita. Z vestno in pravično oddajo svojih presezkov bo naš kmet stori svoj dolžnost do skupnosti, do našega gospodarskega plana, ko bo prispeval prehrani našega delavstva in ostalega nekmetkega prebivalstva, ki sleherni dan z velikimi naporii izgrajuje domovino in pomaga k boljšemu življenju tudi našemu kmetu. Dovolj se je že udarjala pravičnost uredbe o oddaji, da bo vsak moral dati po svoji gospodarski moči in da bodo slehernemu pridelovalcu ostali še prosti presežki poleg količin za seme in za lastne potrebe. Seveda pa sama uredba še ni garant, da se bo oddaja pravično izvršila. To je odvisno pred vsem od samih ljudi, ki morajo skrbeti za pravično izvajanje uredbe, ki ne smejo trpeti nobene krivice, nobenega splemenštva, nobenih izjem in goljufij od strani kogar koli, kajti izkušnje imamo, da se bodo posamezniki, in to zlasti razni vaški magnati, poskušali oddaji odtegniti in tako motiti plan odkupa. Pri tem jim bodo prišla prav najrazličnejša sredstva. Letos se ti splekati zlasti radi poslužujejo parole o slabi letini, o žitnih hroščih, miših itd. Slučajno slabšo letino v enem ali drugem kraju poslušujejo, samo da bi premamili oblast in od pravične oddaje odvračili tudi majega in srednjega kmeta, ki imata sicer dobro voljo. Tako so na primer ponekod v Prekmurju taki elementi žito, preden so ga odpeljali v mlatnico, doma otresli in so na ta način skušali propagirati slab prihodek. Na množičnem sestanku v Belčincih so vaški magnati tarnali, da bo težko z oddajo, češ da površje niso pravilno odmerjene in da je pridelek previsoko ocenjen. Toda ostali pošteni kmetje so sami pobijali njihove trditve. Seveda pa te elemente podpirajo tudi njihovi reakcionarni prijatelji. Tako na primer župnik iz Ptujске gore in Dornave na prižnici govori, da ne bo kruha in da naj ljudje shranijo žito.

Za pravilno in popolno izvedbo odkupov nosijo odgovornost predvsem okrajni in krajevni ljudski odbori. Od njihovega pravičnega in vztrajnega dela je predvsem odvisen uspeh odkupov. Vendar so ponekod ljudski odbori in odkupni organi sami naselili glasovom raznih reakcionarjev o slabi letini itd. in so se zavzemali za znižanje odmer. Tako je bila na primer v ptuškem okraju odkupna komisija mnenja, da se odkup ne bo mogel izvesti. Jasno je, da je tako stališče odkupnih organov podpora reakcionarnim splekulantskim elementom, ki se trudijo, da bi odkup preprečili ali vsaj njegov uspeh zmanjšali. Okraj Slovenska Bistrica je v bivšem mariborskem okrožju imel najboljši pridelek, kljub temu pa je okrajni odbor predlagal znižanje odmere za 30%. Podoben oportunističen organ okrajnega odbora je bilo opaziti tudi v Trebnjem in Krškem, kjer so hoteli slabo letino v nekaterih krajih posplošiti za ves okraj.

Kakor smo že omenili, je vsega obojanja vredno, če ljudski odbori in odkupni organi tako nasledajo glavni del odgovornosti za uspešno oddajo žita. Z vestno in pravično oddajo svojih presezkov bo naš kmet stori svoj dolžnost do skupnosti, do našega gospodarskega plana, ko bo prispeval prehrani našega delavstva in ostalega nekmetkega prebivalstva, ki sleherni dan z velikimi naporii izgrajuje domovino in pomaga k boljšemu življenju tudi našemu kmetu. Dovolj se je že udarjala pravičnost uredbe o oddaji, da bo vsak moral dati po svoji gospodarski moči in da bodo slehernemu pridelovalcu ostali še prosti presežki poleg količin za seme in za lastne potrebe. Seveda pa sama uredba še ni garant, da se bo oddaja pravično izvršila. To je odvisno pred vsem od samih ljudi, ki morajo skrbeti za pravično izvajanje uredbe, ki ne smejo trpeti nobene krivice, nobenega splemenštva, nobenih izjem in goljufij od strani kogar koli, kajti izkušnje imamo, da se bodo posamezniki, in to zlasti razni vaški magnati, poskušali oddaji odtegniti in tako motiti plan odkupa. Pri tem jim bodo prišla prav najrazličnejša sredstva. Letos se ti splekati zlasti radi poslužujejo parole o slabi letini, o žitnih hroščih, miših itd. Slučajno slabšo letino v enem ali drugem kraju poslušujejo, samo da bi premamili oblast in od pravične oddaje odvračili tudi majega in srednjega kmeta, ki imata sicer dobro voljo. Tako so na primer ponekod v Prekmurju taki elementi žito, preden so ga odpeljali v mlatnico, doma otresli in so na ta način skušali propagirati slab prihodek. Na množičnem sestanku v Belčincih so vaški magnati tarnali, da bo težko z oddajo, češ da površje niso pravilno odmerjene in da je pridelek previsoko ocenjen. Toda ostali pošteni kmetje so sami pobijali njihove trditve. Seveda pa te elemente podpirajo tudi njihovi reakcionarni prijatelji. Tako na primer župnik iz Ptujске gore in Dornave na prižnici govori, da ne bo kruha in da naj ljudje shranijo žito.

Za pravilno in popolno izvedbo odkupov nosijo odgovornost predvsem okrajni in krajevni ljudski odbori. Od njihovega pravičnega in vztrajnega dela je predvsem odvisen uspeh odkupov. Vendar so ponekod ljudski odbori in odkupni organi sami naselili glasovom raznih reakcionarjev o slabi letini itd. in so se zavzemali za znižanje odmer. Tako je bila na primer v ptuškem okraju odkupna komisija mnenja, da se odkup ne bo mogel izvesti. Jasno je, da je tako stališče odkupnih organov podpora reakcionarnim splekulantskim elementom, ki se trudijo, da bi odkup preprečili ali vsaj njegov uspeh zmanjšali. Okraj Slovenska Bistrica je v bivšem mariborskem okrožju imel najboljši pridelek, kljub temu pa je okrajni odbor predlagal znižanje odmere za 30%. Podoben oportunističen organ okrajnega odbora je bilo opaziti tudi v Trebnjem in Krškem, kjer so hoteli slabo letino v nekaterih krajih posplošiti za ves okraj.

Kakor smo že omenili, je vsega obojanja vredno, če ljudski odbori in odkupni organi tako nasledajo glavni del odgovornosti za uspešno oddajo žita. Z vestno in pravično oddajo svojih presezkov bo naš kmet stori svoj dolžnost do skupnosti, do našega gospodarskega plana, ko bo prispeval prehrani našega delavstva in ostalega nekmetkega prebivalstva, ki sleherni dan z velikimi naporii izgrajuje domovino in pomaga k boljšemu življenju tudi našemu kmetu. Dovolj se je že udarjala pravičnost uredbe o oddaji, da bo vsak moral dati po svoji gospodarski moči in da bodo slehernemu pridelovalcu ostali še prosti presežki poleg količin za seme in za lastne potrebe. Seveda pa sama uredba še ni garant, da se bo oddaja pravično izvršila. To je odvisno pred vsem od samih ljudi, ki morajo skrbeti za pravično izvajanje uredbe, ki ne smejo trpeti nobene krivice, nobenega splemenštva, nobenih izjem in goljufij od strani kogar koli, kajti izkušnje imamo, da se bodo posamezniki, in to zlasti razni vaški magnati, poskušali oddaji odtegniti in tako motiti plan odkupa. Pri tem jim bodo prišla prav najrazličnejša sredstva. Letos se ti splekati zlasti radi poslužujejo parole o slabi letini, o žitnih hroščih, miših itd. Slučajno slabšo letino v enem ali drugem kraju poslušujejo, samo da bi premamili oblast in od pravične oddaje odvračili tudi majega in srednjega kmeta, ki imata sicer dobro voljo. Tako so na primer ponekod v Prekmurju taki elementi žito, preden so ga odpeljali v mlatnico, doma otresli in so na ta način skušali propagirati slab prihodek. Na množičnem sestanku v Belčincih so vaški magnati tarnali, da bo težko z oddajo, češ da površje niso pravilno odmerjene in da je pridelek previsoko ocenjen. Toda ostali pošteni kmetje so sami pobijali njihove trditve. Seveda pa te elemente podpirajo tudi njihovi reakcionarni prijatelji. Tako na primer župnik iz Ptujске gore in Dornave na prižnici govori, da ne bo kruha in da naj ljudje shranijo žito.

Delegacija predstavnikov ameriških cerkva na obisku v Sloveniji

Kakor smo že poročali, je v ponedeljek popoldne prispela v Jugoslavijo skupina delegatov ameriških cerkva, da bi spoznala položaj cerkve v Jugoslaviji. V delegaciji so po večini predstavniki ameriških verskih listov in organizacij

iz Beograda, kjer so se zadržali dva dneva, so člani delegacije odpotovali v Zagreb, kjer so si ogledali ustanove, ki so jih zanimalo.

Včeraj popoldne je delegacija nadaljevala pot proti Ljubljani. Na ljubljanskem kolodvoru so predstavnike ameriških cerkva sprejeli: Viktor Repič, pomočnik ministra predstava vlade, načelnik tiskovnega urada Ivan Bratko, predsednik Mesnega ljudskega odbora Ljubljane Fran Albreht, zastopnik verske komisije pri predsedstvu vlade dr. Stanko Cajncar, za-

Sovjetska vojaška uprava v Nemčiji o vprašanju dovolitve delovanja socialnodemokratske stranke

Berlin, 1. avg. (Tanjug) V zvezi z resolucijo, ki je bila na predlog Schumacherja in njegove skupine sprejeta na posvetovanju vodstva socialnodemokratske stranke zapadnih držav, v kateri se zahteva dovolitev delovanja socialdemokratski stranki in v sovjetski coni, je sovjetska vojaška uprava objavila danes naslednjo izjavo za tisk:

Junija 1945 je sovjetska vojaška uprava dovolila na vsem ozemlju svoje cone delovanje nemških demokratskih strankam in društvenim organizacijam. Sovjetska vojaška uprava je hkrati registrirala Komunistično partijo, socialnodemokratsko in liberalnodemokratsko stranko ter krščanskodemokratsko unijo, kakor tudi zvezo svobodnih nemških sindikatov in različne demokratske organizacije mladine, žen, inteligence, obrtnikov, kmetov in drugih. Te demokratske organizacije štejejo sedaj nad 7 milijonov ljudi.

V aprilu 1946 sta Komunistična partija in socialnodemokratska stranka sklenili sporazum o združitvi v eno delavsko stranko z imenom enotna socialistična stranka Nemčije. Po tej združitvi niso organi sovjetske vojaške uprave prejeli nobene prošnje za registracijo in dovolitev dela kakršne koli nove socialnodemokratske stranke. Bodisi na vsem ozemlju sovjetske cone bodisi v posameznih rajonih njene cone.

svom reakcije. Ti odbori so pokazali, da ne razumejo pomena odkupov za našo skupnost, da ne razumejo pomena našega pelletnega plana, ki se danes ne izvaja samo v

PETI DAN RAZPRAVE PRED VRHOVNIM SODIŠČEM V LJUBLJANI PROTI NAGODETOVI VOHUNSKI SKUPINI

Nagode je na sestanku svoje vohunske skupine predlagal umor Borisa Kidriča in dr. Aleša Beblerja

Vsi člani skupine so se s tem predlogom strinjali

Ljubljana, 2. avgusta. Danes se je nadaljeval pred vrhovnim sodiščem razprava proti vohunski skupini inž. Nagode.

Obtoženi inž. Črtomir Nagode pred sodiščem

Obtoženi Nagode skuša zmanjšati pomen vohunskega delovanja svoje skupine

Obtoženi Nagode potrjuje pravilnost svojih izpovedi med preiskavo. Preds.: Ali priznavate krivdo v smislu obtožnice? Nagode: Priznavam krivdo, absolutno pa zanicam, da bi bil vohun v kateri koli drugi službi. Priznavam krivdo v toliko, da pri vsem tem delu, kakor je navedeno v obtožnici, nisem deloma sam ravnal pravilno, korektno, deloma pa ne do drugih.

Obtožence je izpovedal, da so bili redni sestanki pri njem, ko pa so bili prenešeni k obtoženi Hočevarjevi, je sam hodil tja. Poleg njega so se sestanku udeleževali Kavčnik, Hribar, Hočevarjeva, Zupan in Ljubo Sirc, nekaj časa tudi Lajovic in Stare. Preds.: Ali ste pisali zapiske o sestankih? Nagode: Zapiski so moji. Preds.: Ali so ti sestanki imeli tajni značaj? Nagode: Sestanki so bili tajni.

Nagode je vedel za zvezo preko vohuna Drčarja, o katerem je podal obtoženi Furlan »absolutno pozitivno oceno«.

Preds.: Ali ste vedeli za zvezo preko kurirja Petra z Drčarjem? Nagode: Da, vedel sem. Obtoženi Nagode pripoveduje nato, kako je hotela ta družba, ki se imenuje »Stara pravica«, izdati svoj časopis. Ker zaradi pomanjkanja papirja ni bilo upanja, so prišli leta 1946 na misel, da bi začeli objavljati svojo propagando v inozemskih listih. Obenem so hoteli priti tudi do informacij iz zapadnega sveta. Hočevarjeva je imela svojega znanca, domobranskega oficirja Drčarja. O tem so govorili na sestankih ves mesec.

Preds.: Kakšne zveze je imel Ljubo Sirc? Ali je imel zvezo s konzulom? Nagode: Ljubo Sirc je živahen in mlad človek in družaben, ki je imel zaradi znanja jezikov velik krog znancev, med drugimi tudi zastopnika neke tuje sile. Preds.: Kaj vas je napotilo do tega, da je vaša skupina vzpostavila zvezo s konzulom še preko Hribarja? Nagode: Jaz sem bil mnenja, naj se Sirc duplicira s Hribarjem, in meni je bilo zelo ljub, ker je Hribar prevzel tudi to vlogo. Na vprašanje o zvezi z Beogradom in Zagrebom je izpovedal obtoženi Nagode, da je Kavčnik mnogokrat potoval v Beograd, potoval pa je tudi Ljubo Sirc. Preds.: Ali ste mu dali kaka navodila? Ali ste razpravljali o tem na sestanku? Nagode: Rekel sem, pojdite v Beograd in povejte, kaj je novega in potem je vsak povedal, kar je bilo novega.

Preds.: Ali ste se potem odločili? Nagode: Vprašal sem profesorja Furlana, dekana juridične fakultete, kdo je Drčar, in on je podal o njem absolutno pozitivno oceno. Preds.: Ali se je zveza vzpostavila? Nagode: Potem se je zveza vzpostavila s pismom Hočevarjeve. Obtoženi Nagode izpove, da so do bili preko kurirja pet ali šest pism s prilagami vred. To je bil cel kompleks poročil. Priznava, da je napravil veliko napako, ker so na predlog za obveščevalno službo odgovorili z nekim protipredlogom. Protipredlog sta sestavila on in Sirc, ki jih je tudi prepisal in nesel k Hočevarjevi. Pravi, da je napravilo Drčarjevo pismo naniž zelo primitivnih vtisov. Prav malo se spominja na zadevo glede šifre. — Pošta, ki so jo prejemali iz vohunskega centra 101, je krožila med člani skupine, deloma pa so jo skupno obravnavali na sestankih. Preds.: Kako se je potem vzpostavljala ta zveza in nadaljevala? Nagode: Torej, bilo je... Jaz sem 15. septembra stvarno odgovoril in sicer: 1. da se vojska ne dela brez politične linije, 2. da naj Drčar sporoti, kdo stoji prav za prav za njim, kdo politično stoji, ali morda Krek...

Preds.: Ali ste imeli tudi bunker? Kje je bil vhod v bunker? Nagode: Pod zrcalom. Tož.: Kaj ste imeli v skatli za vžgalice? Nagode: Kartoteko simpatizerjev. Tož.: Vaših? Nagode: Da. Tož.: Kje je bila spravljenja? Nagode: Na stranišču. Tož.: V skoljki, zakaj ste imeli tam skrito? Nagode: Zato, če bi prišla preiskava. Tož.: Kje je bila skrita vaša pošta, ki ste jo dobivali od drugod? Nagode: Vse na podstrešju in tulu. Obtoženi Nagode se je izgovarjal, da so vse stvari iz dobe med okupacijo, toda tožilec mu je neizpodbitno dokazal, da so bili po teh skrivališčih skriti dokumenti iz zadnje dobe, ki se nanašajo celo na zadnje dni pred aretacijo.

Preds.: Pri vas se je našla cela kopica teh poročil, ali so to vaša poročila? Nagode: Moje z dne 15. 9. 1946, potem pa tisto podpisano od patra K. Preds.: Kdo je pater K.? Nagode: Ali moram povedati? Preds.: Zakaj ste v preiskavi rekli, da ste vi pater K.? Nagode: Zato, ker sem mu obljubil, da ne bom nikomur povedal.

Obtoženi Nagode je bil vodilni član organizirane vohunske skupine. V zvezi s svojimi zapiski, kjer je obtoženi Nagode tudi napisal »Konstituirali smo se, pravni, da so bili člani skupine enaki med enakimi, v kolikor pa se njemu pripisuje predsedstvo, je bila to funkcija domačina.

Tož.: Ali niste večkrat napisali zprave, ki ga označujejo kot vodjo in organizatorja vohunske skupine. Za današnje razpravo je vladalo še prav posebno veliko zanimanje. Tož.: Vi ste večkrat poskušali in pršli do zaključka, da se vam je končno vendarle posrečilo? Nagode: Da. Tož.: Stirje razlogi kažejo na to, da je bila tukaj večja povezava kakor družabni obiski, da je bila skupina, da je bila to organizacija. Nagode: Pri ostalih članih sem imel zaradi svojega strokovnega dela nedvomno ugled. Tož.: Obtoženi Sirc, Hočevarjeva, Stare in Hribar pravijo, da je popolnoma jasno, da ste vi vodili to skupino. Kdo je dal Hribarju in Staretu nalog, naj organizirata mrežo? Ali ste vi dali ta nalog? Nagode: Z mrežo smo mi pričeli... Hribar in Stare sta bila nekod pri meni in takrat je Stare rekel, kdaj bo mo kaj napravili. Ker se je to večkrat ponavljalo, sem jaz rekel: Dobro, pa vi enkrat nekaj napravite, nekaj organizirajte, boste pa vi prevzeli n. pr. Ljubljano. No, in pri tem je ostalo. Obtoženi Nagode je nato izpovedal,

Nagode je vedel za zveze z inozemstvom in je proučil vso dospelo pošto

Tož.: Za kakšne zveze z inozemstvom veste? Nagode: Vem za Petra. Tož.: To se pravi za Drčarja. Povejte najprej, za kakšne zveze z inozemstvom se veste? Nagode: Če menite enkrat razgovor s Katarino De Dobbeleer in tista pisma. Tož.: Ali ste iskali zveze z Grgo Zlatoperom in Bogdanom Radico? Nagode: Da.

kako se je po obvestilu Hočevarjeve sestel z Belgijko Katarino De Dobbeleer, pri čemer je bila navzoča tudi Angela Vode. Tož.: Kaj pomeni to, če ste vi pošiljali člane svoje skupine okoli in ste n. pr. nekomu naročili: Pojdi v Beograd pogledat in ko se vrneš, boš povedal? Tako govori človek, ki vodi delo skupine, kakršna je bila vaša. Vi ste parkrat pisali: »Vsi me smatrajo za svojega voditelja, jaz pa jim vedno govorim, da me ne sme imenovati voditelja, da nihče ne sme vedeti, da sem voditelj. Obtoženi Nagode se izmika jasnemu odgovoru, ter pravi, da se to nanaša na okupacijsko dobo. Priznava, da so med okupacijo smatrali njega za voditelja in da je kasneje to ostalo nekako v čutu in tradiciji. Tož.: Kaj pravite na to, da vas Sirc, Hribar, Stare in Hočevarjeva zelo odločno opisujejo, da ste jim vi dajali naloge in da ste vi voditelj skupine? Nagode: Naj povedo, kakšne naloge sem jim dal. Tož.: Staretu n. pr., naj organizira zaupniško mrežo v Ljubljani. Zakaj je bila vsa pošta pri vas? Zakaj so vsi člani skupine smatrali za svojo dolžnost, da vam prinese pošto na dom? Obtoženi Nagode je nato izpovedal,

Obtoženci so dobili šifre in se z njimi seznanili

Tož.: Kaj veste o šifrah? Ali poznate kake šifre? Nagode: Šifre poznam tiste, ki sem jim uporabljal med vojno. Tož.: Ali veste, da je imel Kocic šifre? Ali ste mu jih dali vi? Nagode: Da. Tož.: Takrat, ko je šel v Švico? Ali veste, da je imel šifre Sirc? Nagode: Iste? Tož.: Da. Nagode: Že mogote. Tož.: Vi ste se zmenili s Sircem, da si bosta dopisovala. Ali veste, da je Sirc uporabljal šifre? Nagode: Uporabljal jih je v korespondenci z menoj. To so pa druge šifre. Tož.: Kdo je napravil šifre? Nagode: Prve, tiste, ki jih je imel Kocic, je napravil inž. Hribar, druge pa so prišle od Mihajloviča iz Srbije.

Nagode je imel v svojem stanovanju nešteta skrivališča

Tož.: Naštetje vseh skrivališč, ki ste jih imeli v svojem stanovanju. Nagode: Teh je bilo pa veliko, ker je bilo mnogo gradiva med vojno, znanstvenega in strokovnega, da res že nisem vedel, kam bi z njim. Tož.: Kje ste imeli spravljenje zapiske? Nagode: Na podstrešju. Tož.: Ali je to zakamufilirano. Nagode: Da... To je bilo skrito. Tož.: Dobro skrito, ali je bila pošta iz inozemstva? Nagode: Da. Tož.: Kje ste imeli še skrivališča? Nagode: Na podstrešju je bilo še eno, potem v vratih, nočni omariči. Tož.: V kuharski knjigi pa šifre? Nagode: Tudi. Tož.: V omari na stropu. Nagode: Na treh stropih je bilo, saj je bilo ogromno materiala.

Nagode je ponarejal dokumente

Tož.: Zakaj ste ponarejali dokumente? Nagode: Jaz sem natipkal dva formularja in izrezal dve štampiljki, potna dovolilnica za Hočevarjevo in Metoda Preskarja pa so pristni dokumenti. Nagode: Da. Preds.: Ali je tako? Nagode: Da.

Snoj je obljubil Nagodetu, da ga bo o nevarnosti aretacije obvestil

Tož.: Ali ste se s kom pogovarjali, da bi se hoteli umakniti v inozemstvo? Ali ste o tem govorili s Snojem? Nagode: S Snejem sem govoril. Ko je bil izdal poziv, naj se vsi strokovnjaki prijavijo na delo, sem se Sneju prijavil kot prometni strokovnjak. — Snoj me ni sprejel kot tujega človeka, ampak kot starega znanca, in je rekel, da me sprejme v ministerstvo, samo da mora govoriti prej z vlado. In potem so bili dvakrat izraženi pomisleki. Izraženi so bili proti meni pomisleki, in potem, ko je iskala OZNA o meni podatke, sem rekel Snej, da bi šel v inozemstvo. Snoj je rekel, da ni treba hoditi v inozemstvo, ker je potrebno, da smo doma, če pa bi grozila kakšna posebna nevarnost, če bi se začela akcija proti meni, me bo kot član vlade o tem informiral. Tož.: Ali ste se kdaj skrili doma pred organi Narodne milice? Nagode: Da, sem. Preds.: Zakaj so se člani vaše skupine posluževali po osvojitvi ilegalnih imen, pseudonimov itd.? Nagode: Za korespondenco z inozemstvom je že mogote, da so se drugače podpisovali zaradi kamufilaže.

Nagode je imel v svojem stanovanju nešteta skrivališča

Tož.: Ali ste imeli tudi bunker? Kje je bil vhod v bunker? Nagode: Pod zrcalom. Tož.: Kaj ste imeli v skatli za vžgalice? Nagode: Kartoteko simpatizerjev. Tož.: Vaših? Nagode: Da. Tož.: Kje je bila spravljenja? Nagode: Na stranišču. Tož.: V skoljki, zakaj ste imeli tam skrito? Nagode: Zato, če bi prišla preiskava. Tož.: Kje je bila skrita vaša pošta, ki ste jo dobivali od drugod? Nagode: Vse na podstrešju in tulu. Obtoženi Nagode se je izgovarjal, da so vse stvari iz dobe med okupacijo, toda tožilec mu je neizpodbitno dokazal, da so bili po teh skrivališčih skriti dokumenti iz zadnje dobe, ki se nanašajo celo na zadnje dni pred aretacijo.

Nagode je ponarejal dokumente

Tož.: Zakaj ste ponarejali dokumente? Nagode: Jaz sem natipkal dva formularja in izrezal dve štampiljki, potna dovolilnica za Hočevarjevo in Metoda Preskarja pa so pristni dokumenti. Nagode: Da. Preds.: Ali je tako? Nagode: Da.

Nagode je ponarejal dokumente

Tož.: Ponarejili ste dve potni dovolilnici na podlagi osnov, ki jih je dala Pavla Hočevarjeva. Nagode: Da. Preds.: Ali je tako? Nagode: Da.

Poročila vohunskemu centru 101 v Avstriji

Preds.: Druga točka vas obtožuje, da je vaša skupina dajala obveščevalne podatke tujim obveščevalnim službam. Ali ste pošiljali v inozemstvo poročila Drčarju? Nagode: Poročila so odhajala. Obtoženi Nagode je nato obširno in zmedeno pripovedoval, kako je bil s poročili, ki so jih pošiljali preko kurirja Petra v inozemstvo. Nekaterih stvari se je spominjal, druge pa zanika. Pravi, da so na sestankih mnogo govorili o agrarni reformi. Preds.: Ali ste se na sestankih do-

menili, da naj se člani vaše skupine vrivajo v ljudsko oblast in množično organizacije, tam destruktivno delajo in sbirajo podatke? Nagode: To je bilo v zvezi s mrežo. Mreža, podtalna mreža, kakor je v mojih zapiskih. Preds.: V katere kraje ste jo spleitali? Nagode: Nikdar ni bila toliko spletena, da bi bila sposobna opravljati posle, ki naj jih opravlja taka mreža. Za Ljubljano smo dobili Stareta. V

Nagode je imel v svojem stanovanju nešteta skrivališča

Tož.: Ali ste imeli tudi bunker? Kje je bil vhod v bunker? Nagode: Pod zrcalom. Tož.: Kaj ste imeli v skatli za vžgalice? Nagode: Kartoteko simpatizerjev. Tož.: Vaših? Nagode: Da. Tož.: Kje je bila spravljenja? Nagode: Na stranišču. Tož.: V skoljki, zakaj ste imeli tam skrito? Nagode: Zato, če bi prišla preiskava. Tož.: Kje je bila skrita vaša pošta, ki ste jo dobivali od drugod? Nagode: Vse na podstrešju in tulu. Obtoženi Nagode se je izgovarjal, da so vse stvari iz dobe med okupacijo, toda tožilec mu je neizpodbitno dokazal, da so bili po teh skrivališčih skriti dokumenti iz zadnje dobe, ki se nanašajo celo na zadnje dni pred aretacijo.

Nagode je imel v svojem stanovanju nešteta skrivališča

Tož.: Ali ste imeli tudi bunker? Kje je bil vhod v bunker? Nagode: Pod zrcalom. Tož.: Kaj ste imeli v skatli za vžgalice? Nagode: Kartoteko simpatizerjev. Tož.: Vaših? Nagode: Da. Tož.: Kje je bila spravljenja? Nagode: Na stranišču. Tož.: V skoljki, zakaj ste imeli tam skrito? Nagode: Zato, če bi prišla preiskava. Tož.: Kje je bila skrita vaša pošta, ki ste jo dobivali od drugod? Nagode: Vse na podstrešju in tulu. Obtoženi Nagode se je izgovarjal, da so vse stvari iz dobe med okupacijo, toda tožilec mu je neizpodbitno dokazal, da so bili po teh skrivališčih skriti dokumenti iz zadnje dobe, ki se nanašajo celo na zadnje dni pred aretacijo.

Nagode je imel v svojem stanovanju nešteta skrivališča

Tož.: Ali ste imeli tudi bunker? Kje je bil vhod v bunker? Nagode: Pod zrcalom. Tož.: Kaj ste imeli v skatli za vžgalice? Nagode: Kartoteko simpatizerjev. Tož.: Vaših? Nagode: Da. Tož.: Kje je bila spravljenja? Nagode: Na stranišču. Tož.: V skoljki, zakaj ste imeli tam skrito? Nagode: Zato, če bi prišla preiskava. Tož.: Kje je bila skrita vaša pošta, ki ste jo dobivali od drugod? Nagode: Vse na podstrešju in tulu. Obtoženi Nagode se je izgovarjal, da so vse stvari iz dobe med okupacijo, toda tožilec mu je neizpodbitno dokazal, da so bili po teh skrivališčih skriti dokumenti iz zadnje dobe, ki se nanašajo celo na zadnje dni pred aretacijo.

Nagode je imel v svojem stanovanju nešteta skrivališča

Tož.: Ali ste imeli tudi bunker? Kje je bil vhod v bunker? Nagode: Pod zrcalom. Tož.: Kaj ste imeli v skatli za vžgalice? Nagode: Kartoteko simpatizerjev. Tož.: Vaših? Nagode: Da. Tož.: Kje je bila spravljenja? Nagode: Na stranišču. Tož.: V skoljki, zakaj ste imeli tam skrito? Nagode: Zato, če bi prišla preiskava. Tož.: Kje je bila skrita vaša pošta, ki ste jo dobivali od drugod? Nagode: Vse na podstrešju in tulu. Obtoženi Nagode se je izgovarjal, da so vse stvari iz dobe med okupacijo, toda tožilec mu je neizpodbitno dokazal, da so bili po teh skrivališčih skriti dokumenti iz zadnje dobe, ki se nanašajo celo na zadnje dni pred aretacijo.

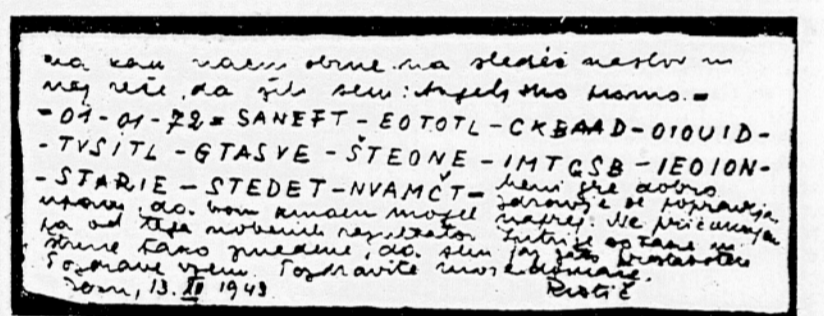
Nagode je imel v svojem stanovanju nešteta skrivališča

Tož.: Ali ste imeli tudi bunker? Kje je bil vhod v bunker? Nagode: Pod zrcalom. Tož.: Kaj ste imeli v skatli za vžgalice? Nagode: Kartoteko simpatizerjev. Tož.: Vaših? Nagode: Da. Tož.: Kje je bila spravljenja? Nagode: Na stranišču. Tož.: V skoljki, zakaj ste imeli tam skrito? Nagode: Zato, če bi prišla preiskava. Tož.: Kje je bila skrita vaša pošta, ki ste jo dobivali od drugod? Nagode: Vse na podstrešju in tulu. Obtoženi Nagode se je izgovarjal, da so vse stvari iz dobe med okupacijo, toda tožilec mu je neizpodbitno dokazal, da so bili po teh skrivališčih skriti dokumenti iz zadnje dobe, ki se nanašajo celo na zadnje dni pred aretacijo.

Ljubljani je bil potem Hribar. Jeseni 1945. sem za Dolenjsko prevzel jaz. Kavčnik je bil na Jesenicah in nam je povedal, da ima tam nekoga. Hočevarjeva je pripeljala nekoga trgovca Raduloviča iz Ribnice k meni pokazati in je odšla. Z Radulovičem sva govorila eno uro. Potem je bila Lipoldova žena, znanaka Hočevarjeva. Da je Vode-tova imela mnogo znancev, se razume samo po sebi. Za Kranj je bil Pirc. Bogdan Stare v svoji organizaciji v Ljubljani. Preds.: Ali ste na vaših sestankih obravnavali stvari, ki so jih posamezniki prinašali s terena? Nagode: O vsem smo govorili, a ne z namenom, da se to vohunsko izkrošči. Preds.: V preiskavi je bilo ugotovljeno, da so šla ta poročila v inozemstvo. Obtoženi Nagode je zatem obširno pripovedoval, o čem je govoril na skupnih sestankih obtoženi Kavčnik, a tudi drugi. Govorili so o jeseniškem plazu, o konferenci za Litostroj, finansiranju delavskih stanovanj, sodilne je Kavčnik pripovedoval o svojih potovanjih v Karlovo in kritiziral nacionalizacijo. Prav tako je pripovedoval Kavčnik o svojem obisku v Mariboru in na Tezemu. Nagode sam pa je govoril v tovarni aluminija v Strnišču o dispoziciji surovin in energije. Ogromno so govorili o hidrocentralah. Kje je Nagode delal štiri mesece. Na sestanku je Nagode tudi pokazal načrte hidrocentral. Na številna vprašanja predsednika senata, sodnikov in tožilca o pismih, ki so prihajala iz vohunske centrale 101, se je obtoženi Nagode neprestano izmikal, češ da se ne more spomniti, ali pa se spominja le delno, izjavil pa je, da so se pisma in sploh pošta, ki je prihajala, prebiral na sestankih ter obravnavali posamezni odstavki teh pism. Tož.: Kako ste vi ravnali s pošto iz inozemstva? Ali je bila to samo vaša

Nagode je imel v svojem stanovanju nešteta skrivališča

zadeva, ali pa je bila to stvar skupine? Nagode: To je bila stvar skupine. Tož.: Ampak potem bi člani morali vedeti za to. Nagode: Saj so vedeli, kdor je bil tam, saj nisem s pismi razpolagal samo jaz. Nagode je našel razne pošiljke, ki so prišle iz inozemstva, med njimi pošiljka s Tomše, potem predlog ostavne ureditve, in navodila, kako naj se gradijo bunkerji. Nagode pravi, da so navodila za gradnjo bunkerjev na sestanku prebrali. Tož.: Ali vam je dal inž. Kavčnik neko stvar, ki jo je nekje vzel? Nagode: Oh, da... vzel... ukradel, je rečeno. Elaborat »Glavne linije izgradnje naših železnic, ki ga je Kavčnik ukradel na Jesenicah, je ostal pri obtoženem Nagodetu. Tož.: Ali menite, da je to lahko vsakemu na razpolago? Nagode: Ne, to ni vsakemu lahko na razpolago, ampak strokovnjak... Tož.: Po vašem mora dobiti strokovnjak to na vpogled? Nagode: Če mi dašle knjigo na razpolago, vam lahko napravim tak načrt. Tož.: Samo, da bi vi napravili svoj načrt, ti inženirji, ki jim je vlada zaupala, pa so napravili svojega. — Vaši načrti, načrti vaše skupine se strahotno razlikujejo od načrtov ogromne večine slovenskega ljudstva. Ta ugotovitev javnega tožilca je zbudila med prisotnim občinstvom burno pritrdjevanje. Tož.: Ali je odgovor »Sent Vid 15. 9.« vaše pismo? Nagode: Moje. Potem je Nagode izpovedal, da je težko reproducirati, kaj se je na sestankih poročalo o pošti, ki je šla v inozemstvo, in kdo je bil na tistih sestankih prisoten, Hočevarjeva, ki je ta pisma prinašala na sestanke, je vsebino označevala samo ne kratko.

Šifre iz pisma, ki ga je Sirc poslal inž. Nagodetu v času okupacije iz Švice po ilegalnem kanalu

Nagode je imel v svojem stanovanju nešteta skrivališča

Tož.: Povejte, kaj ste se vi napisali članom predstavništva tujih držav o Jugoslaviji. Ali ste morda pisali v Francijo? Nagode: Saj, saj, pismo je šlo. Pismo ameriškomu poslaniku. Tož.: Ob kakšni priliki? Nagode: O sestrelitvi letal. Preds.: Kdo ga je episal? Nagode: Spisal ga je Sirc in mi ga je nujno prinesel, da ga nesem v konzulat. To pismo je nesel v konzulat Nagode zategadelj, ker je bil Sirc že preprosto v konzulatu. Tož.: Ali zato, da bi imelo pismo večji učinek? Nagode: Da. Obtoženi Nagode je nato izpovedal, da je napisal pismo Herriotu. To pismo je bilo tudi razmnoženo in je krožilo. Tož.: Ali veste, kdo je povezal Hribarja z angleškim konzulom? Na to vprašanje se je delal Nagode nevednega, češ da mu je stvar postala znana šele iz obtožnice, tožilec pa mu je dokazal, da je bil to sklep seje, o kateri je celo pisal v svojih zapiskih. Končno se je Nagode spomnil, da je bil Furlan tisti, ki je Hribarja povezal s konzulom, pravi pa, da se mu ta stvar ne zdi tako važna. Tož.: Poglejte Nagode, 20. januarja stoji v vaših zapiskih: Oddali poročilo o Dečku in Borštniku za konzula preko Furlana. — Kdo je oddal pismo preko Furlana? Nagode: Gotovo so prisotni navedeni v tistih pripombi. Najbrže Hribar.

Nagode je imel v svojem stanovanju nešteta skrivališča

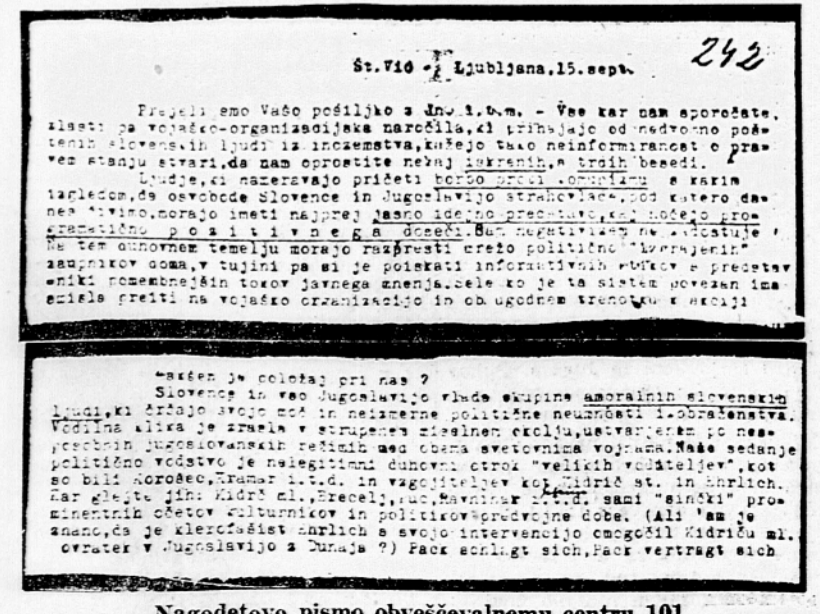
Tož.: Povejte, kaj ste se vi napisali članom predstavništva tujih držav o Jugoslaviji. Ali ste morda pisali v Francijo? Nagode: Saj, saj, pismo je šlo. Pismo ameriškomu poslaniku. Tož.: Ob kakšni priliki? Nagode: O sestrelitvi letal. Preds.: Kdo ga je episal? Nagode: Spisal ga je Sirc in mi ga je nujno prinesel, da ga nesem v konzulat. To pismo je nesel v konzulat Nagode zategadelj, ker je bil Sirc že preprosto v konzulatu. Tož.: Ali zato, da bi imelo pismo večji učinek? Nagode: Da. Obtoženi Nagode je nato izpovedal, da je napisal pismo Herriotu. To pismo je bilo tudi razmnoženo in je krožilo. Tož.: Ali veste, kdo je povezal Hribarja z angleškim konzulom? Na to vprašanje se je delal Nagode nevednega, češ da mu je stvar postala znana šele iz obtožnice, tožilec pa mu je dokazal, da je bil to sklep seje, o kateri je celo pisal v svojih zapiskih. Končno se je Nagode spomnil, da je bil Furlan tisti, ki je Hribarja povezal s konzulom, pravi pa, da se mu ta stvar ne zdi tako važna. Tož.: Poglejte Nagode, 20. januarja stoji v vaših zapiskih: Oddali poročilo o Dečku in Borštniku za konzula preko Furlana. — Kdo je oddal pismo preko Furlana? Nagode: Gotovo so prisotni navedeni v tistih pripombi. Najbrže Hribar.

Nagode je imel v svojem stanovanju nešteta skrivališča

Tož.: Povejte, kaj ste se vi napisali članom predstavništva tujih držav o Jugoslaviji. Ali ste morda pisali v Francijo? Nagode: Saj, saj, pismo je šlo. Pismo ameriškomu poslaniku. Tož.: Ob kakšni priliki? Nagode: O sestrelitvi letal. Preds.: Kdo ga je episal? Nagode: Spisal ga je Sirc in mi ga je nujno prinesel, da ga nesem v konzulat. To pismo je nesel v konzulat Nagode zategadelj, ker je bil Sirc že preprosto v konzulatu. Tož.: Ali zato, da bi imelo pismo večji učinek? Nagode: Da. Obtoženi Nagode je nato izpovedal, da je napisal pismo Herriotu. To pismo je bilo tudi razmnoženo in je krožilo. Tož.: Ali veste, kdo je povezal Hribarja z angleškim konzulom? Na to vprašanje se je delal Nagode nevednega, češ da mu je stvar postala znana šele iz obtožnice, tožilec pa mu je dokazal, da je bil to sklep seje, o kateri je celo pisal v svojih zapiskih. Končno se je Nagode spomnil, da je bil Furlan tisti, ki je Hribarja povezal s konzulom, pravi pa, da se mu ta stvar ne zdi tako važna. Tož.: Poglejte Nagode, 20. januarja stoji v vaših zapiskih: Oddali poročilo o Dečku in Borštniku za konzula preko Furlana. — Kdo je oddal pismo preko Furlana? Nagode: Gotovo so prisotni navedeni v tistih pripombi. Najbrže Hribar.

Nagode je imel v svojem stanovanju nešteta skrivališča

Tož.: Povejte, kaj ste se vi napisali članom predstavništva tujih držav o Jugoslaviji. Ali ste morda pisali v Francijo? Nagode: Saj, saj, pismo je šlo. Pismo ameriškomu poslaniku. Tož.: Ob kakšni priliki? Nagode: O sestrelitvi letal. Preds.: Kdo ga je episal? Nagode: Spisal ga je Sirc in mi ga je nujno prinesel, da ga nesem v konzulat. To pismo je nesel v konzulat Nagode zategadelj, ker je bil Sirc že preprosto v konzulatu. Tož.: Ali zato, da bi imelo pismo večji učinek? Nagode: Da. Obtoženi Nagode je nato izpovedal, da je napisal pismo Herriotu. To pismo je bilo tudi razmnoženo in je krožilo. Tož.: Ali veste, kdo je povezal Hribarja z angleškim konzulom? Na to vprašanje se je delal Nagode nevednega, češ da mu je stvar postala znana šele iz obtožnice, tožilec pa mu je dokazal, da je bil to sklep seje, o kateri je celo pisal v svojih zapiskih. Končno se je Nagode spomnil, da je bil Furlan tisti, ki je Hribarja povezal s konzulom, pravi pa, da se mu ta stvar ne zdi tako važna. Tož.: Poglejte Nagode, 20. januarja stoji v vaših zapiskih: Oddali poročilo o Dečku in Borštniku za konzula preko Furlana. — Kdo je oddal pismo preko Furlana? Nagode: Gotovo so prisotni navedeni v tistih pripombi. Najbrže Hribar.

Nagodetovo pismo obveščevalnemu centru 101

OBTOŽENI NAGODE JE TUDI PO OSVOBODITVI VZTRAJNO NADALJEVAL SVOJE IZDAJALSKO DELO

D. pusti v jeseni in zimi

bati o ustavi. Nam je bil Dragoljub Jovanović v toliko bližju, kar je njegova politična publicistika zelo blizu temu, kar je Kavčnik napisal v svoji knjigi »Evolucija«.

Nadalje je izpovedal Nagode, da je bila ta povezanost njegovi skupini zelo všeč, da pa so jo kasneje imeli samo preko Zagreba, češ da se ne bodo vozili v Beograd mimo Zagreba. V ta namen se je Ljubo Sirc tudi večkrat peljal v Zagreb, preko katerega se je potem držala zveza z Beogradom.

Glede odgovora na vprašanja predstavnika Rdečega križa Hornerja o zgodovini OF in narodno-osvobodilnem gibanju je Nagode najprej zaničeval, da bi imel kdaj v rokah tisti dokument. Šele ob izpovedi Angele Vode, da je prinesla odgovore na Hornerjeva vprašanja najprej Nagode, je priznal Nagode, da je tisto poročilo o OF čital. Tudi je priznal, da je vedel, komu je bilo namenjeno.

Tož.: Kdo vam je predlagal sodelovanje s Furlanom?

Nagode: Snoj.

Tož.: Kaj je Snoj vedel o vašem delovanju, saj ste med preiskavo izjavili: »Snoj je vedel za vse, saj je delal z nami.«

Nagode: Svoja sem informiral enkrat na mesec o tem, kaj delamo, ampak zadnje čase sem prekinil z vsemi stvarmi. Mislim, da sem bil letos pri Snojju dvekrat dvakrat.

Tož.: Poznate Marijana Snoja? Nagode: Ne. (Premišljuje.) Tisti... To je njegov sin. Enega poznam, da je nosil k meni časopise.

Nagode je nato izpovedal, da je bil večkrat pri Snojju, od jeseni 1945 po postokrat, leta 1946 po enkrat na mesec. Snoju je predstavil še 1945 Kavčnika in Sirc, leta 1946 pa je prišel strazen tudi Hribar. Največ je hodil k Snojju Sirc. Nagode pravi, da je Sirc povezal Snoja in Furlana. Nagodetova skupina je po Sircu izročila Snojju tudi ustavni načrt, ki ga je dobila iz inozemstva, ki naj bi se osvojil, ko bo po uresničenju želja Nagodetove skupine izvršena izprememba družbenega reda v Jugoslaviji.

Glede »Titovega življenjepisa« je izpovedal obtoženi Nagode, da je dobil to stvar v paketu časopisov, ki mu jih je periodično prinašal Snojov sin, pravi pa, da sta bila dva taka življenjepisa, eden iz neke tuje revije.

Nagodetovi obiski v škoflji

Tož.: Ali ste bili kdaj v škoflji s kom ste govorili?

Nagode: S tajnikom.

Tož.: Kaj sta se razgovarjala s tajnikom?

Nagode: S tajnikom sva se razgovarjala o težkem notranjem položaju.

Tož.: Ali se je strinjal z vašo idejo?

Nagode: Absolutno se je strinjal.

Nagodetove zveze z Drčarjem

Po desetminutnem odmoru se je nadaljevalo zasliševanje obtoženega Nagode.

Preds.: Katera poročila ste poslali v inozemstvo?

Nagode: Torej poročilo dr. Bajiču, potem preko Petra »Šent Vid«, potem sem posredoval »Štućna, pater K., potem pismo Herriotu.

Tož.: Kako je bilo s tisto pošiljko Glušiča, podpisano Tomše? Vi ste vedeli, da gre tukaj za vojaški akt in ste tudi v tem smislu odgovorili preko centra 101?

Pomočnik tožila je prečital Nagodetovo pismo »Šent Vid«-Ljubljana, v katerem daje Drčarju navodila.

Nagode: Vedel sem, da imam zveze z Drčarjem, s človekom, ki je poščen.

Tož.: Vi tu jasno zahtevate zvezo za ustvaritev tehničnih pogojev za akcijo v domovini. Ali so to vaše besede? Ali so šla od vas taka poročila, kakor jih je Drčar zahteval?

Nagode: Ne.

Tožilec: Drčar zahteva poročilo o vojnih pripravah. Vi ste poročali o vojnih pripravah. Drčar je pisal »Poročila o taborniških... in vi ste poročali o stanju v taborniških. Drčar zahteva iz inozemstva poročilo, kdo je prebežnik, ki je pobegnil v Mursko Soboto... in vi ste na to odgovorili. Drčar je zahteval vesti za inozemsko časopisje... in vi mu jih pošljete. Drčar hoče imeti informacije o kolaboraciji klerikalcev in komunistov... in vi mu to javljate. On hoče vedeti, kako je doma, vi mu odgovorite. Vprašuje, kako je poskrbljeno za delavstvo pod sedanjim režimom, in vi odgovorite. Vi poročate o političnem, vojaškem in gospodarskem stanju itd. Vi ste za vse to vedeli. Kakšna so ta poročila? Kaj je center 101 v Avstriji? Kakšen center je to? Povejte!

Nagode: Nisem vedel takrat. V svojem pismu nisem o moralni regeneraciji našega ljudstva.

Tož.: Vi ste hoteli pripovedovati temu špijskemu centru v inozemstvu, kaj je treba storiti, da bi imeli v svojem delu čim več uspehov. Vaša naloga je bila, da daste špijskemu centru svoje podatke in to nalogo ste opravljali!

Nagode: Ne.

Tož.: Ali naj vam še enkrat prečitam? Vi ste napisali špijskemu centru v inozemstvu, da ti, ki so znanj, pri tem prečiščanju lahko bistveno pomagajo, da ga lahko bistveno podprejo.

Nagode: To so ljudje, ki so v inozemstvu in ki jih usoda... Tož.: Poznate njihova dela med okupacijo, poznate dela domobrancev med okupacijo?

Nagode: Poznam.

Tož.: Vi ste sodelovali s špijskim Vauhnikom. Vi ste sodelovali s Dražo Mihajlovičem in ste zapisali v svojih zapiskih: »Po vsem tem, kar se je zgodilo, nimam nobenega pomisleka za sodelovanje z okupatorjem in belo gardo.«

Nagode: To je napisal Sirc.

Tož.: To je napisal Nagode. Vi ste napisali: »Iščite zvezo s progresivnimi elementi, kakor so laburisti.«

Nagode: Da.

Tož.: Kdo vlada danes v Angliji?

Nagode: Ne vem.

Tož.: Ne veste, kdo?

Nagode: Labour Party.

Tož.: Kakšno stanje vlada v Grčiji, ko vladajo v Angliji laburisti, poznate stanje v Grčiji?

Nagode: Ne poznam.

Tožilec čita dalje: Centri... Oskrbite radijsko zvezo s domovino kot prvi korak k tehnični organizaciji odpora. Ali so to vaše besede?

Nagode: Da.

Tož.: Kakšno delo je to?

Nagode: Ne vem, kako boste to smatrali?

Tož.: Povejte, kakšna poročila je pošiljala vaša organizacija v inozemstvo?

Nagode: Po mojem pojmovanju v glavnem samo politična.

Tož.: Ali je nacionalizacija politično ali gospodarsko poročilo?

Nagode: Ne, to je politično gospodarsko poročilo.

Tož.: Ali je poročilo o vojnih pripravah v domovini, v Sloveniji, politično poročilo?

Nagode: Oddaji tega poročila sem se uprl.

Tož.: Pa je vendarle šlo v inozemstvo.

Tož.: Ali ste se uprli poročilu o OZNI? Poročilu o agrarni reformi? Kakšna so ta poročila?

Nagode: Gospodarska.

Tož.: Kakšna poročila so poročila o stanju tekstilne industrije v Sloveniji.

Nagode: To je gospodarsko.

Tož.: Kakšno je poročilo o vojaških pripravah?

Nagode: Vojaško.

Tož.: No, bom jaz povedal... Nagode: To so špijska poročila.

Tož.: No, bom jaz povedal... Nagode: To so špijska poročila.

Tož.: No, bom jaz povedal... Nagode: To so špijska poročila.

Tož.: No, bom jaz povedal... Nagode: To so špijska poročila.

Tož.: No, bom jaz povedal... Nagode: To so špijska poročila.

Tož.: No, bom jaz povedal... Nagode: To so špijska poročila.

Tož.: No, bom jaz povedal... Nagode: To so špijska poročila.

Tož.: No, bom jaz povedal... Nagode: To so špijska poročila.

Tož.: No, bom jaz povedal... Nagode: To so špijska poročila.

Tož.: No, bom jaz povedal... Nagode: To so špijska poročila.

Tož.: No, bom jaz povedal... Nagode: To so špijska poročila.

Nagodetovo Izdajalstvo počelje med pariško mirovno konferenco

Tož.: Kdo je zastopal naše nacionalne interese na konferenci v Parizu po osvoboditvi?

Nagode: Delegacija.

Tož.: Katera delegacija?

Nagode: Naša.

Tož.: Katera delegacija še?

Nagode: Da, sovijska.

Tož.: Kdo je opomiral?

Nagode: Zapad.

Tož.: Da, tisti zapad, ki ste mu vi dali svojo elaborato.

Pom. tož.: Kaj ste sami napravili po osvoboditvi, ko so od vas zahtevali, da daste elaborato, za katere pravite, da ste jih sestavljali zato, da bi podprli naše upravičene zahteve?

Kaj ste napravili, ko je naša oblast hotela imeti od vas te elaborate? Vi ste 27. julija 1945 napisali: »Javitve se je treba, elaborata na nobeneza! Samo grabili bi.« To so vaši zapiski in to ste napravili, ko se zahtevali od vas, da pomazate pri delu naše delegacije, ki se je borila za naše nacionalne zahteve.

Nagode: Kaj moje delo v znanstvenem inštitutu?

Tož.: Mi imamo delstva: Vaše sodelovanje z okupatorjem, vaše sodelovanje z agentom gestapa Vauhnikom, vaše sodelovanje z Dražo Mihajlovičem. Mi vemo, da ste po osvoboditvi napeli vse silo, da se ne bi niti ena pridobitve narodno osvobodilne borbe uresničila, vi ste delali za intervencijo, vi ste škodovali v gospodarski, politični in vojaški intervenciji proti domovini. Ker sami niste

zmožni napraviti ničesar, ste se povežali z zločinski emigracijo, kateri ste pošiljali vojniska poročila. In ne samo tej emigraciji, vi ste pošiljali vojniska poročila s svojo vednostjo do zadnjega nekemu članu predstavništva tuje države. To je vaše delo!

Preds.: Preko vaše skupine ste blatili predstavnike naše države. Ali ste imeli pamflet proti Titu?

Nagode: Da.

Preds.: Ali se je razširil med vašo skupino?

Nagode: Brali so ga, ne vem pa, da bi ga razmnoževali.

V nadaljevanju zasliševanja je Nagode pripovedoval o Kavčnikovi knjigi, o publicističnem delu, ki pa je bilo po njegovem mnenju onemogočeno zaradi enostranskega sistema. Glede Trsta pravi, da bi bilo treba to zadevo pripraviti že 1943. leta.

Tož.: Takrat, ko je Nagode prodal svojo elaborat, takrat, ko je Nagode zahteval vodstvo Draže Mihajloviča v Jugoslavijo.

Nagode: Ni prodal ne sebe ne svojih elaboratov.

Tož.: Nagode ni prodal nobenega, jaz na sem zelo radoveden, kaj bi napravili trbovelski rudarji, če bi Nagodeta pustili med nje?

Nagode: Pustite me med nje. Napravite ta eksperiment.

Tož.: Vem, kaj bi z Nagodetom napravili, to, kar bi napravil vsak pošten Slovenec z izdajalcem svojeza naroda, s špijonom.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

V nadaljevanju razprave je priznal obtoženi Nagode, da je bil član »Stare pravde« in njen voditelj. Kot tak je imel tesno zvezo z Mihajlovičevim pokretom preko dveh kurirjev, Prekorska in Rakočiča. Mihajloviču je pošiljal poročila o položaju. Med okupacijo je bil Nagode član desetorice »Napredne skupnosti«. Bil je politični svetovalec Mihajlovičevega štaba v Ljubljani. Za Kumlja je izpovedal, da je bil član desetorice in vedal, da je bil član desetorice in vedal. Imel je, kakor je razvidno iz njegovih lastnih zapiskov, redno zvezo z Vauhnikom, čeprav je vedel in sam ugotovil, da je Vauhnik gestapovski špijon.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

Tož.: Na ta način, da ste prvi dan po osvoboditvi sitali v svoje stanovanje skupino ljudi, da ste se od prvega dne po osvoboditvi skrivali, kakor sledi iz vaših zapiskov, da ste metal blato na vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Končno ste v svoji izdajalski vlogi postali špijski ščeneč, hotel pa ste biti še učitelj špijskega centra v Avstriji, to je vaš program. To ni program za stranko, to je program prihujene špijske skupine, ki jo vodi v Ljubljani obtoženi Črtomir Nagode.

KULTURNI PREGLED

Fiodor Gladkov in njegov „Cement“

Sovjetska romanopisica, dramatika, novelista in znanstvenika Fiodora Gladkova smo poznali vse do konca te vojne le po tujih posrednikih, prevodih in študijah. Naše predvojne založbe njegovih del niso uvrstile v svoje sporede. Komaj leto dni po osvoboditvi, julija 1946, pa nas je pisatelj sam presenetil s svojim obiskom v Jugoslaviji in tudi v Ljubljani — v štiri in šestdeset letu svojega življenja, ko je imel za seboj že polnih pet in trideset let zrelega literarnega dela. To srečanje je bilo naš prvi neposredni stik s Fiodorom Gladkovim, približno nam ga je in še bolj živo postavilo zahtevo po izdaji vsaj najpomembnejših njegovih del v našem jeziku. To zahtevo je izpolnila zdaj Cankarjeva založba s F. Borkovim prevodom »Cementa«.

Fiodor Gladkov se je rodil l. 1883. Prvo obdobje njegovega življenja je potekalo v kmečkem okolju, zato so tudi njegovi prvi literarni poskusi — kmečke idile v verzih. Že zelo mlad pa se je povezal z mestnim proletariatom, seznanil se je z razmerami carske Rusije in spoznal, da bi bilo zgrešeno zapirati oč pred trdo resničnostjo. Za s šestnajstim leti je napisal in objavil prvo novelo s snovjo iz proletarskega življenja. Dve leti kasneje je dobil v roke pripovedna dela Maksima Gorkega, kar je napravilo nanj močan vtis in je vplivalo na vse njegovo nadaljnje delo. Gorkemu je pošiljal poslej svoje literarne poskuse in ta mu je pisal: »Dobro opazujte življenje, imate ljubezen do ljudi, pišite!« To je bila mlademu, komaj osemnajstletnemu Gladkovu tehtna vzpodbuda, ki je pomenila skupaj z vplivom dela Maksima Gorkega gotovo pomembno prelomnico, prav za prav resnični začetek njegovega dela.

V prvi, buržoazno — demokratični revoluciji v Rusiji (1905), najdemo Gladkova že med aktivnimi člani revolucionarnih mladinskih krožkov

A. M. Gerasimov o realizmu v sovjetski umetnosti

V sredo zvečer je pripravilo »Društvo za kulturno sodelovanje s Sovjetsko zvezo« pozdravni večer v čast sovjetskega umetnika Aleksandra Mihajloviča Gerasimova, trikratnega stalnega nagajenega ter predsednika Organizacijskega komiteja Zveze sovjetskih likovnih umetnikov, in Sergeja Petroviča Lebedjanskemu, namestniku načelnika oddelka za umetnost Komiteja za kulturo pri vladi ZSSR. V srebrni dvorani hotela Union se je zbralo lepo število slovenskih upodablajočih umetnikov, v imenu katerih je pozdravil sovjetska gosta predsednik Društva likovnih umetnikov tov. Božidar Jakac, v imenu slovenskega komiteja Slovenije pa mu je izreklo prisrčno dobrodošlico minister Ivan Regent.

Aleksander Mihajlovič Gerasimov je eden izmed štirih znanih sovjetskih umetnikov, ki bodo od 17. avgusta do 17. septembra t. l. razstavljal svoja najboljša dela v Beogradu. Gerasimov je ob svojem obisku v Ljubljani slovenskim tovarišem govoril o slikarstvu v Sovjetski zvezi.

»Ne mislim vam govoriti o nekaj konkretnih in poslednjih resnicah v umetnosti, ampak o tem, kaj se je v zadnjih 30. letih dogajalo v Sovjetski umetnosti,« je rekel med drugim tovariš Gerasimov. »Ta umetnost je kakor znano realistična po obliki in socialistična po vsebini. Dejstvo je, da sovjetska umetnost na razstavih in tujini še vedno vzbuja različne odmeve. Tako je vzbudila razstava sovjetske umetnosti v Londonu in v Pragi živahne polemike. Realizem te umetnosti je začel tamoznjim umetniški svet. Ta realizem je izraz splošnega gledanja na življenje sovjetskih ljudi. V teh preteklih 30. letih smo sovjetski umetniki domnevali, za koga slikamo, to je, za ljudstvo, za delavce in kmete, za rudarje, pa tudi za razumnike. Skušamo slikati tako, da bi bila naša umetnost ljudem blizu in da bi jo razumeli. Ta naš realizem in spikanju ni posledica nepoznanja modernih slikarskih struj v svetu, saj imamo v Sovjetski zvezi eno največjih in najboljših umetnostnih galerij v svetu, v kateri je tudi Picasso bogato zastopan. Modernistična umetnost raznih izmov je imela kakšnih 15 let pred oktobrsko revolucijo tudi pri nas mnogo pripadnikov in ti umetniki so se tudi po revoluciji proslo uveljavljali. Njihove fraze o moderni umetnosti so včasih pametno in dobro zvenele, a njihova umetnost vendar ni mogla ljudem ničesar povedati. Najboljši dokaz je to, da razstave teh modernistov sploh niso imele obiska razen ljudi, ki so se, rekli bi, poklonili bavili z umetnostjo, ali pa bili sami pristaši modernistične umetnosti. Vsi drugi so brezobzirno hodili mimo njihovih razstavnih dvoran. Danes je drugače. Zadnje večje razstavo v Leningradu in Moskvi je obiskalo skupno nad milijon ljudi. Tako je realistična umetnost zmazala nad modernizmom, in to ne s kakšnimi administrativnimi ukrepi, ampak v svobodni tekmi, v dušah ljudi sanjih, ker je realistična umetnost more ustrezati spoznanju preprostejšega ruskega človeka, ki je debelo gledal skozi stekla, pločevine in črne kvadrate ter nič več na »slikab« modernistov, ki jim je sovjetska oblast pustila vso svobodo dela in razstavljanja.

Sovjetska realistična umetnost pa se je skrbno varovala poizkusov, da bi se približala ljudstvu in si tako rekoč »prizgojila« simpatije s cenami in političnimi sujeti, čeprav mu je bila tudi po tej strani blizu. Vendar tega nismo izkoriščali, ker to bi bilo izdajstvo nad umetnostjo in nad ljudstvom. Tu nas je čakala najtežja naloga: hoteli smo ustvariti resnično umetnost in se pri tem obogatiti ne samo z ruskimi, ampak s svetov-

vrsto ljudi: njegovo ženo Dašo, ki jo najde po povratku vso v političnem delu; borbeno, na dnu pa močno čustveno Poljo; intelektualca Sergeja; sovjetskega oblastnika Badjina; inženirja Kleista, mrko postavio iz starega sveta, ki ga Glibjev vrne življenju it. Žal niso vse značaji do kraja izrisani (n. pr. Badjin), kar tu in tam jemlje romanu prepričljivost ali celo otežuje razumevanje.

»Cement« je realističen roman, eden najboljših zgodnjih del socialističnega realizma. Gladkov ni pisal z njim propagandnega teksta, dal nam je verem, celo močno kritičen preizkus življenja in razmer. Pisal je iskreno, s trdno zavestjo, da bo vse, kar takrat še ni bilo veskroz vzorno, jutri boljše, vrednejše. Zato pa je treba novih naporov in iskrenih prizadevanj vseh. »Ponosan sem, da je moja knjiga pomagala borbi delavskega razreda; to je bil njen namen,« je dejal Gladkov sam o svojem delu. In če je dosegel roman, ki je zrelo umetniško delo, še ta namen, je to gotovo lep uspeh.

Slovenski prevod »Cementa«, na katerega smo čakali dolgo, žal ni vzoren. Prevajalcu manjka tako boljše znanja jezika izvornika kot večji posluš za ritem besedila v domačem jeziku. Močno motijo tudi nešteti »avtorizmi«, »predispolkomici« itd. Če jih ni bilo mogoče prevesti, bi bilo treba dodati vsaj nekaj opomb pod črto. Morda ne bo odveč, če se dotaknemo pri tem še sicer zgolj tehničnega vprašanja, ki pa ni brez važnosti: tiskovnih napak. Treba je spomniti, da je bil to prej pri nas v knjigah redek pojav, v »Cementu« in že prej pri »Materi« (oboje v izdaji Cankarjeve založbe) pa jih je odločno več kot je to opravljljivo. Če odštejemo ti dve pomanjkljivosti, pa je izdaja »Cementa« pri Cankarjevi založbi lep prispevek k naši prevodni književnosti in bodo zlasti delavci radi posegali po njem. dm

ko, da se popolnoma osvoboditi njene diktata, da slika tako kakor sam želi, tako, kakor hoče dati svojemu ustvarjanju izraza. V tem primeru je tehnika drugotnega pomena. Tako sem videl v Parizu Rodinovo kip, ki je imel na prvi pogled predolgo roko, toda v isti galeriji sem videl Rodinove risbe, ki so razodevale popolno obvladanje anatomije. Rodin je hotel z rokami izraziti nekaj posebnega, jih poudariti, da tem več povedo. Toda slab umetnik tega ne sme slepo posnemati. Tudi Michelangelo dela razodevajo anatomsko nesorazmerja, toda človek samo strmi pred njegovimi postavami. V umetnosti hočemo podajati doživetje v vseh oblikah. Sovjetski realistični umetniki vodimo oster boj proti dekadentni umetnosti, proti marazmu kapitalizma v umetnosti, kakor ga predstavlja v literaturi Baudelaire. V Rusiji imamo bogate zbirke moderne umetnosti in se ob njih učimo. Impresionizem je našel ugoden odmev v ruski umetnosti, ker je verno podajal trepet listja na drevu in obliko oblaka, vendar je še nosil v sebi kaj propada ob samem rojstvu, ker je podajal samo trenutno sliko ali občutje, ne pa bistva. Mannet je dobro naslikal polmravno notranjino gotične cerkve, a ni mu uspelo izraziti pravo podobo človeka in stvari v luči. Cezanne je hotel to, a mu tudi ni uspelo. Van Gogh je bil velik umetnik, a ni obvladal risbe. V tem je pomanjkljivost njegovih slik. Sovjetska realistična umetnost se uči ob teh umetnikih in skuša doseči tudi to, česar oni niso mogli, hoče obvladati izraz tudi v tisti obliki, ki ga oni niso znali.

Ob koncu je tov. Gerasimov dejal, da je daleč od misli, da bi mogel v tako kratkem govoru doseči priznanje in oglasnost vseh navzočih tovarišev umetnikov, a misli, da to tudi ni potrebno, ker v umetnosti so nujni spori. Kjer jih ni, tudi ni napredka.

Njegova izvajanja so vzbudila med navzočimi umetniki živahno razpravo. tj

Jugoslovanska kulturna kronika

V založbi »Svetlost« v Sarajevu so izšle v srbskem prevodu Kajuhove pesni pod naslovom »Pjesne palog partizanac«. Knjižica je prirejena po izdaji, ki jo je pripravil Propagandni otdel Glavnega štaba NOV in POS l. 1944. Razen tega obsega sarajevska izdaja še pet pesmi, ki so sprejete od drugod (Materi). Na grobovih talcev, Pesnikom v vojni, Ne jokaj, mati; Deklica moja). Knjižica obsega vsega skupaj pet in dvajset pesmi. Ob koncu je kratak dostavek o pesniku. Prevajalec se je skril za črki H. D., kar ni storil prav. Prevajanje je javno delo, za katero moramo vedeti, kdo je opravil. Posebej še prevajanje pesmi. Kar zadeva same prevode Kajuhovih pesmi, moram reči, da so le slaboten odsev originala. Vidi se, da je prevajalec Srb in da marsičesa v slovenskem izvorniku ni pravilno razumel. Ponekod je prepešnjeval dočela svobodno in v rival med tekst čisto svoje izmišljene verzice. O kakem umetniškem prevodu tu ni niti govora. Komur je: v razoru — u raskorak, sinjina — širina, hrepnenje — naganje, vendar — uvijek, zahtelo — tješilo, nikar — nikad itd., vsekakor ne more dobro prevesti kakršnih koli slovenski tekst.

Bolgarski, narod je pred kratkim svečano proslavil pet in tridesetletnico smrti enega svojih najvidnejših pesnikov in kulturnih delavcev, Penča Slavejkova, očeta znane »Krvave pesni«. Slavejkov se je rodil l. 1868., umrl je pa istega leta kakor naš Aškerc (1912). Kateremu je v »Kra-

Sicer je bil pa pristal socijalno-demokratskega programa in velik pobornik slovenske skupnosti. Ko je bil leta 1909. v Moskvi, je kot bolgarski poslanec imel zanimiv govor na Goljovi proslavi. Posebej se je zanimal za Heineja in njegovo delo in pisal o njem. Pomembno je tudi njegovo delo, ki ga je opravil kot upravnik sofijske Narodne knjižnice.

Umrl je Slavejkov v emigraciji, v hotelu ob jezeru Lago di Como, Devet mesecev prej je razočaran zapustil domovino, ki so mu jo zagrenili politični nasprotniki. Začasnno je bil pokopan v kraju Brunate, kjer so mu postavili spomenik, na hiši, v kateri je živel, pa spominsko ploščo. Po desetih letih pa so l. 1922. njegove pozemske ostanke svečano prepeljali v domovino.

Slavejkov ni dovršil svoje »Krvave pesnik«, svoje poeme o svobodi. Ko je videl, da grede h koncu njegove moči, je še v Italiji hotel, da bi jo dovršil. Umrl je z upanjem na ustnicah, da se bo našel človek, ki bo dovršil njegovo »Krvavo pesem«, kakor se je našel pesnik, ki je dovršil Gunduličevega »Osmana«.

Splitsko gledališče je letos zelo zgodaj zaključilo sezono. Priredilo je 79 opernih in 94 dramskih predstav, ki jih je obiskalo okrog 40.000 gledalcev. Izmed domačih del so dajali tudi Cankarjevega »Kralja na Betajnovci«. Sredi tega meseca (15. 7.) pa je splitsko gledališče začelo s polno sezono. Na programu so zvečine operna in operetska dela, dram pa manj.

T. P.

Kaj beremo v »Novem svetu«

»Novi svet«, osrednja slovenska revija, ki jo izdaja za Društvo slovenskih književnikov Državna založba Slovenije, ureja pa Juš Kozak, prinaša na uvodnem mestu novega zvezka (5-6) nadaljevanje »Zleta v novi svet«, ki ga je napisal Ferdo Kozak. Trije daljši članki, ki temu elede, so namenjeni vprašanjem naše petletke. Lev Modic piše o pomembnosti našega plana, I. Torkar o temi »Slovenski umetnik in petletka«, urednik sam pa je zbral misli ob petletki v članku s naslovom »Od tožbe v graditev«. Leposlovno prozo zastopajo Jože Udovič (Dolina njegovih sanj) in Loize Kovarič (Kunje kože), med pesniki pa srečamo poleg Iga Grudna, Antona Vodnika in Lily Novy še Branka Berčiča in Ado Škerlovo, od tujih pa dve pesmi Bolgara Hrista Boleva v prevodu Iga Grudna in tri Francoza Louisa Aragona, ki jih je preliel Jože Udovič. Jože Potrč ocenjuje razpravo G. Kozlova »Gospodarnost preračunavanja v socialistični družbi, Ivan Potrč in Lino Ležiča pa novi Ingolciški roman »Vinski vrh«. Med ostalim gradivom je še članek E. Ravnikarja »Maršal Tito našim arhitektom«, Toneta Fajfarja »Koževski Rog«, Lina Legšič »Vee živega jezika«, esetave »O eni izmed definicij poezije« in začetek Brejčevih zapiskov s pota »Kurent na zapadu«.

Prvi jugoslovanski barvni film

Zvezno filmsko podjetje »Zvezdec« je posnelo v črno-belem in kolor-filmu letošnjo fizkulturno paradu v Beogradu. Snemanje z barvnim materialom je uspelo. Ta film v barvah je prvi te vrste pri nas in je znanen uspeh naše mlade filmske industrije.

Glavno režijo barvnega filma je vodil Borislav Nanovič, ki pripravila tudi novi umetniški film »Kot plima«. Pomožna režiserja sta Radoš Novakovič in Gustav Gavrin. Za dokumentarni film »Fizkulturna parada« je pripravljena muzikalna kompozicija z originalnim tekstom. Film bo dolg nad 1000 m in ga bodo vrteji sponredno s krajšim filmom.

Zapiski

Roman Suzanne Roland - Manuelove »Le trille du diable«, ki je doživel v Franciji velik uspeh, bo izšel v kratkem v angleškem, italijanskem, španskem, danskem in češkem prevodu.

Slovaška ima 187 časopisov, od tega 12 dnevnikov. Največ jih izhaja v Bratislavi (100). Tednikov je 83, mesečnikov 94 itd. Po vsebini je največ cerkvenih in nabožnih, namreč 29. Stavovskih je 21.

Jan Stanislav, profesor slovaškega jezika na bratislavski univerzi, je izdal pri Slovaški Matici dve obširni knjigi Slovaški jug in srednji vek, kjer dokazuje, da je bila Panonska kotlina naseljena od Slovkov najpозneje od 6. stol. dalje. Knjiga je v toliko važna tudi za nas, ker odpira vprašanje slovenskega ali slovaškega značaja Pribinovca in Koceljeve Panonije.

Velika razstava upodablajoče umetnosti bo od 800 letnic Moskve zbrala dela vse SZ. Razstavljaljo bo okoli 2000 umetnikov. Posebej bodo zbrana dela o Leninu in Stalinu, o domovinski vojni itd.

Stalinove nagrade za leto 1946. so bile podeljene naslednjim književnikom in delom: Prvo nagrado za prozo (100.000) je dobil Elmar Grin za novelo Veter z juga in Vera Panova za novelo Sopotniki, drugo nagrado (50 tisoč rubljev) P. P. Veršigora za knjigo Ljudje s čisto vestjo. V. P. Nekrasov za prozo v stalingrskih okoliših, ki jo priobčuje pod črto Ljudska pravica, in B. N. Polevoj za knjigo Novega o pravem človeku. Prvo nagrado za poezijo je dobil S. Neris za zbirko Moj kraj, S. I. Cikovani za pesmi Gorl, Praznik zmage, Pesem o Davidu Guramišviliju, Kartlijski večeri in Kdo je rekel. Drugo nagrado za poezije je dobil A. T. Tvardovskij za pesem Hiša pri poti. P. U. Brovka za pesmi Kruh, Premišljevanje o Moskvi. Brat in sestra, Če naj bi bil in Srečanje ter A. S. Maľuško za pesem Prometej in zadnjo zbirko pesmi. Prvo nagrado za dramo je dobila Igra Rusko vprašanje K. M. Simonova in življenje v trdnjavi A. M. Jakubsona.

PO DOMOVINI

Prosvetno tekmovanje v prevalskem okraju

V prevalskem okraju pripravljamo za 24. avgust III. Koroski festival, ki bo pokazal uspehe plemenitih tekmovalca na vseh poljih gospodarskega, političnega in kulturnega življenja v okraju.

Lepi so ti kraji ob Mislinji, Mezi in Dravi. Tu živi ljudstvo, ki ga je predstavili v svojih delih Preizhvoj Voranc. Vase zaprti, pogreznjeni v obilico vsakodnevnih skrbi, se počasi otrgna pododnevna hlapčevstva. S ponosom zre na uspehe plemenite tekmovalca v izpolnjevanju petletke. Udarniki se pojavljajo v tovarnah, kjer prej sploh ni prišlo udarništvu do izraza, posamezni kraji tekmujejo z oddajo žitaric oz. kontrahiranjem, da, celo živo kulturno-prosvetno tekmovanje je v teku po vsem terenu. Seveda ponekod vse to tekmovanje nima vedno pravih oblik, a vendarle so se razgibali vsi kraji.

Dnevno prihajajo poročila o pripravah za festival na okrajni ljudsko-prosvetni svet. Najbolj razveseljuje so poročila iz zakotnih hribovskih krajev, kjer so morda prvič uvedli stencan in ga opremili s kritičnimi članki. Do sedaj je omeniti kot enega najagilnejših kraj Lesje pri Prevaljah. Pa tudi kraji Orna, Turška vas

sprevodu prikazalo borbenost in ustvarjalnost na gospodarskem in političnem polju. Pokazalo bo, da ne kloni, čeprav so mu s krivično mirovno pogodbo prizadejali neprecenljivo zlo, ko so ločili Gorico in Trst od zaledja, ne da bi upoštevali prometno in gospodarsko povezanost ljudstva s tema mestoma. V sprevidu bodo nastopili primorski partizani, delavci in kmetje v delovnih oblekah in z orodjem, nastopili bodo udarniki in delovne mladinske brigade. Pri tej slovesnosti bodo sodelovale tudi delegacije iz federalnih enot FLRJ, Koroske, Trsta in Gorice, folklorne skupine in pevski zbori.

Tega dne popoldne bo nastop primorskih pevskih zborov, okrog 5000 pevcev, zatem pa bodo nastopile folklorne skupine. Ob tej slovesnosti bodo izdane posebne jubilejne znamke. Na Ljaku bo postni urad s posebnim žigom. Izšla bo tudi posebna številka »Primorske borbe«.

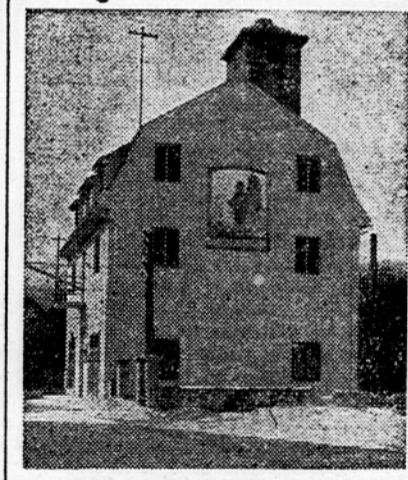
Za ta veliki dan vlada po vsej Primorski veliko zanimanje. Mladina in pionirji že izdelujejo načrte za okrasitev vasi in domov. Ceste, ki vodijo na Ljaku, bodo okrašene z nešteti mladci, zelenjem in napisi. Na predvečer znamenja bodo na Primorskem zagoreli nešteti kresovi in umetni ognji. Tega dne bo primorsko ljudstvo v velikem manifestacijskem

Kamniški okraj je proslavil šestletnico upora proti okupatorju

V nedeljo je prebivalstvo kamniškega okraja slavilo šestletnico prve borbene akcije proti okupatorju v svojem okraju. Na slavo v Domžalah se je zgrnilo več tisoč ljudi iz vseh krajev okraja. Na predvečer so goreli po višinah kresovi. Zjutraj pa se je zbrala pred gimnazijo v Domžalah velika množica, ki se je uvrstila v sprevod ter krenila skozi trg na domzalski stadion. Na stadionu je bil svečani del proslave, ki se ga je udeležil med drugimi gosti tudi minister za delo LRS tov. Tomo Brejc. Na proslavi so govorili člani okrajnega ljudskega odbora in množičnih organizacij ter zastopnik vojske, spregovoril je pa tudi minister Tomo Brejc, ki je pozval ljudi, da so z enominutnim molkom počastili padle borce, nato pa je obujal spomine na preteklo boje.

Po končanih govorih se je začel kulturno-prosvetni del proslave. Pevski zbori in godbe iz Trzina in Mengša ter iz drugih krajev so zapeli in zaigrali partizanske pesmi in koronice, igralska družina iz Mengša pa je recitala prizor iz Cankarjevega

Nov gasilski dom v Laškem

Nov gasilski dom v Laškem.

V nedeljo bo proslavila največji praznik svojega dolgoletnega obstoja, ko bo odprla svoj novi Gasilski dom. Tekmovanja gasilskih čet lani se je udeležila tudi laška gasilska četa. Za cilj tekmovanja si je določila zgraditi nov gasilski dom. Zgradba je bila v določenem roku surovo dovršena. Laška gasilska četa je sprejela za to udarniško delo drugo nagrado in sicer 108 m B-vevi.

Letos so delo nadaljevali in končali. Tekmovali so medsebojno članice in člani in smo res v zadregi, katerim bi prisodili prvenstvo v naporih in vztrajnosti. Nič manj nego 13.505 ur so skupno opravili.

Na proslavo vabimo vse slovenske gasilske organizacije.

Razdelitev članskih izkaznic OF v Črnomlju

Prebivalci Črnomlja so se dne 24. julija t. l. zbrali na množičnem sestanku, da svečano prevzamejo nove izkaznice OF.

V okrašen dvorani Fizkulturnega doma so se zbrali skoraj vsi člani mestne organizacije Osvobodilne fronte, kljub temu, da je večina ravno te dni najbolj zaposlena pri domačih delih.

Pred razdelitvijo je nastopil Sindikalni pevski zbor s programom partizanskih in narodnih pesmi, nekateri so

(kjer že več let niso igrali), itd. nam poročajo o pripravah. Iz industrijskih centrov pošiljajo sezname novotarjev, udarnikov in racionalizatorjev, da jim bomo na festivalu dali javno priznanje.

Otvorjajo čitalnice in knjižnice dobivajo novo lice. Po stenah slike naših voditeljev in književnikov ter parole in izreki, skrbno pobrisan prah in ovite knjige — vse to priča o trudu knjižničarjev, da bi dosegli prvo mesto v tekmovanju. Petletni plan pa redno studirajo po sindikalnih podružnicah le tam, kjer se prosvetarji zavedajo svojih nalog. Kjer pa so zadnje mesece ideološki izgradnji posevalj premalo pažnje, skušajo zdaj nadomestiti zamujeno. Stencan so ponekod zelo lepi in okrašeni z dobriimi risbami.

Seveda imamo pa še kraje, kjer se za tekmovanje ne zmenijo dosti. Posebno v Dravski dolini je hudo mrtvilo. Muta je lepa vas, strnjeno naselje; pa imamo vtis, da aktivisti spijo. Vsem zamudnikom in zaspancem naj bodo Pernice — skoro najvišja vas — v zgled.

V Slovenjgradu bodo 24. avgusta ta prizadevanja prosvetarjev kronana z najlepšim uspehom, — zaniknikom pa bo gotovo sitno!

Festival Primorske na Šempaskem polju

Na Šempaskem polju ob vzhodni demarkacijski črti na Ljaku, na obsejnih nekdanj močvirnih travnikih in njivah, ki so jih mladinske delovne brigade s pomočjo množičnega dela primorskega ljudstva pri regulaciji Ljaka že zboljšale, bo v kratkem velik festival Primorske. Festival bo prikazal v grafikonih in barvnih simbolnih slikah neizmerno trpljenje primorskega ljudstva pod fašizmom, vseljuskim vstajo in zmago nad fašističnim okupatorjem ter končno vstajenje in delovni podvig v Titovi petletki.

Za ta veliki dan vlada po vsej Primorski veliko zanimanje. Mladina in pionirji že izdelujejo načrte za okrasitev vasi in domov. Ceste, ki vodijo na Ljaku, bodo okrašene z nešteti mladci, zelenjem in napisi. Na predvečer znamenja bodo na Primorskem zagoreli nešteti kresovi in umetni ognji. Tega dne bo primorsko ljudstvo v velikem manifestacijskem

Kamniški okraj je proslavil šestletnico upora proti okupatorju

V nedeljo je prebivalstvo kamniškega okraja slavilo šestletnico prve borbene akcije proti okupatorju v svojem okraju. Na slavo v Domžalah se je zgrnilo več tisoč ljudi iz vseh krajev okraja. Na predvečer so goreli po višinah kresovi. Zjutraj pa se je zbrala pred gimnazijo v Domžalah velika množica, ki se je uvrstila v sprevod ter krenila skozi trg na domzalski stadion. Na stadionu je bil svečani del proslave, ki se ga je udeležil med drugimi gosti tudi minister za delo LRS tov. Tomo Brejc. Na proslavi so govorili člani okrajnega ljudskega odbora in množičnih organizacij ter zastopnik vojske, spregovoril je pa tudi minister Tomo Brejc, ki je pozval ljudi, da so z enominutnim molkom počastili padle borce, nato pa je obujal spomine na preteklo boje.

Po končanih govorih se je začel kulturno-prosvetni del proslave. Pevski zbori in godbe iz Trzina in Mengša ter iz drugih krajev so zapeli in zaigrali partizanske pesmi in koronice, igralska družina iz Mengša pa je recitala prizor iz Cankarjevega

»Hlapca Jernejca«. Domzalska igralska družina je zaigrala dramatski prizor »Upor«, ki ga je za prikljo spisal tov. Griž Stane in ki prikazuje tajni sestanek prvih aktivistov, ki so se odločili za oboroženi boj proti okupatorju. Prizor je bil dobro odigran. Mladinke iz Trzina, članice sindikata Tovarne vate in obvez na Viru ter tovarne Induplati v Jaršah so nastopile nato s simboličnimi vajami na partizanske napeve. Sledilo je nekaj recitacij in nastop domzalskih mladinskih godb. Ob koncu je mladina iz Trzina prikazala živo sliko »Osvobodena Slovenija«. Popoldne se je razvil prišerno ljudsko rajanje v seni mogočnih smrek ob stadionu. FD Kamnik in FD Domžale pa sta odigrali v znamenju proslave nogometno tekmo, v kateri je zmagała domzalska enajstorica.

Obletnica pričetka upora bo ostala tudi v bodoče ljudski praznik v našem okraju, da ne bomo nikdar pozabili trpljenja preteklih let in onih, ki so 27. julija 1941 prvi udarili po okupatorju.

Ko je članstvo prevzelo nove izkaznice, je podal predsednik Mestnega odbora OF poročilo o prostovoljnem delu pri izkopu mestnega vodovoda, na stavbišču okrajnih garaž in mehaničnih delavnic ter traktorске postaje in pri ureditvi telovadnice. Deja se udeležujejo skoraj vse množične organizacije. Pri tem prednjači podružnica finančnih uslužbencev. Le nekaj sindikalnih podružnic se še ni odzvalo prostovoljnemu delu. Okrajni sindikalni svet je razpisal tekmovanje v udarniškem delu in prehodu zastavico za najboljši kolektiv. S prostovoljnim delom na mestnem vodovodu bomo obnovili vodovod v dvakratni dolžini, ker bomo odobrenkremit porabili le za nabavo novih cevi in za strokovno delo. S tem bo mesto Črnomelj veliko pridobilo. Pred zaključkom sestanka je poročal član Mestnega odbora OF, da je baš tega dne doletela tov. Sprajcerja Stanka nesreča, da mu je pogorela hiša. Uničeno mu je bilo vse imetje, ko si je komaj za silo opomogel, ker so mu italijanski okupatorji med njegovo intencijo popolnoma izropali hišo. Sindikalna podružnica OIO je dala pobudo drugim sindikalnim organizacijam za nabiralno akcijo, s katero bodo pomagali tovarišu v nesreči.

Povečanje proizvodnje solarne v Kreki

Solarna v Kreki pri Tuzli je v juliju dosegla največje mesečno proizvodnjo odkar obstaja podjetje. Svojo proizvodno nalogo je v tem mesecu preokročila za 12,3 %. Poleg tega so delavci dosegli znižanje proizvodnih stroškov in so prihranili v tem mesecu 5 vagonov premoga. Zal med upravo podjetja in sindikalno podružnico ni pravega sodelovanja in bi bili uspehi lahko še boljši, če bi se pri sodelovanju med upravo in sindikatom še v večjem obsegu razvilo tekmovanje.

Kdor odklanja odgovornost, ne more biti funkcionar

Pri ugotavljanju vzrokov neuspešnega dela posameznih naših podjetij, ustanov in ljudskih odborov ne moremo prezreti dejstva, da je napak pogosto kriva neodgovornost pristojnih funkcionarjev. Zaradi tega se morajo ti seveda zagovarjati, a v težjih primerih so tudi obcutno kaznovani. Značilno je, da nekateri kazni ne sprejmejo pravilno. Mesto da bi priznali svoje napake, jih skušajo zakriti, prikriti njihov pomen ali pa jih zvrčajo na druge. Zelo pogost je izgovor, da so prav za prav krivi podrejeni. Funkcionar se izgovarja, da je svojim podrejenim dal naloge in navodila — če jih niso izvršili, da so vendar sami neodgovorni. In tak funkcionar pri tem pozablja, da so njegovi podrejeni le njemu odgovorni, da pa najprej on sam osebno odgovarja za celotno delo. Niso redki primeri, da funkcionarji v resnici zelo pozhrtvalno delajo, nimajo pa pravega pregleda nad delom svojih podrejenih ali odelkov in jih zato ne morejo kontrolirati. Če se potem pokaže, da niso izvršili svojih nalog, se izgovarjajo na neizkušenost: da še niso dolgo na položaju, da še ne poznajo svojih ljudi, da je delo komplicirano itd. Nočejo pa priznati, da se izgubljajo v manj važnih poslih, namesto da bi največ svojega časa porabili za proučevanje glavnih nalog, za razumevanje organizacije in metod dela, za dobra navodila podrejenim in za kontrolo njihovega celotnega poslovanja.

Kontrolna komisija je koncem lanskega leta kaznovala poverjenika ene naših uprav narodne imovine in pri tem naletela na značilno izgovarjanje na podrejene. Poslovanje uprave je bilo vseskozi malomarno in nepravilno, zaradi česar je ljudska imovina utrpela veliko škodo. Popis zapletenih premičnin je bil povprečen. Zapisniki niso dajali točne slike o številu, kakovosti in vrednosti popisanih predmetov. Evidenca je bila nezadostna. Točna imenika oseb, katerim so bile prodane ali dodeljene v upravo premičnine, ni bilo. Ocenjevanje je bilo nerealno, pogosto odvisno od osebnih zvez, prav tako tudi dodeljevanje premičnin. In za vse te nepravilnosti so se vodilni funkcionarji ustanov in sam poverjeniki izgovarjali na napake in zlorabe nižjih uslužbencev. Toda kdo naj bi odgovarjal za evidenco in za kontrolo, če ne sam poverjenik? Dejstvo, da evidence in kontrole ni bilo, ga obremenjuje s polno krivdo za vse napake in zlorabe podrejenih.

Naslednji primer je značilen za izgovarjanje na preobremenjenost. Ravnatelj neke tovarne ni pravočasno predložil kalkulacije Uradu za cene. Zamuda je zelo škodljivo vplivala na plan. Ravnatelj je bil kaznovan, vložil pa je priitožbo. Opravičuje se, da v kritičnem času podjetje ni imelo računovodje, sam pa, da je bil preobremenjen z delom in da v tovarni prejšnje mesece niso izdelovali proizvoda, za katerega je zamudil s kalkulacijo. Jasno je, da te okolnosti napako samo pojasnjujejo, nikakor pa je ne opravičujejo. Pravočasna predložitev kalkulacij, ureditev vprašanja cen, hitro izstavljanje faktur itd. so sestavni deli izpolnjevanja plana. Dolžnost odgovornega vodje podjetja je, da brezpogojno ureči in nadzira točno izvrševanje teh nalog. Če je preobremenjen z delom, dokazuje, da si ni pravočasno preskrbel pomoči, ali pa da ne zna dela pravilno razdeliti. Najslabše spricevalo odgovornega funkcionarja je zatrjevanje, da ima toliko dela, da se ne vidi iz njega.

Za primer izredne malomarnosti ter izgovarjanja na pomanjkanje strokovnega osebja in izkušnje navajamo slabo upravo enega naših »USTROJEV«. Kontrola je ugotovila, da je vladal v njegovem knjigovodstvu nered, da ni imel imovinske inventure, da ni bilo kontrole nad blagajno. Zaradi teh osnovnih, nedopustnih napak, ki so lahko nastale samo zaradi skrajne malomarnosti in neodgovornosti, se je upravnik izgovarjal, da nima dovolj strokovnega osebja in izkušnje. Poleg tega je zatrjeval, da kljub pomanjkanju evidence in kontrole v blagajniškem in ostalem poslovanju ni bilo zlorab. Izgovarjanje in to zadržilo je neodgovorno in nere-

sno, pa tudi netočno, kar dokazuje zloraba službenih vozil za zasebne vožnje, s katero je upravnik osebno oškodoval državno imovino ter dajal slab vzgled ostalim uslužbencem.

Za izgovor na druge ustanove je značilno odklanjanje odgovornosti predsednika neke okrajne komisije za odkup sena, ki je bil slabo izveden. Predsednik se je izgovarjal, da sta tehnično stran odkupa prevzela Navod in Naproza. Dejstvo pa je, da mora odgovornost za celotno odkupno akcijo nositi komisija. Brez te dejanske odgovornosti bi lahko kaj delala ali pa tudi nič. Omenjena komisija je zaradi napačne zastavitve svojih članov v resnici zamenjala celo organizacijsko delo. Dolžnost komisije je bila, pravočasno ukreniti vse potrebno za odkupno napak in zamud Navoda in Naproze. V kolikor bi pri tem naleteli na težave, bi moral predsednik poročati ministrstvu. Kontrolni komisiji ali Javnemu tožilstvu. Toda predsednik se je zadovoljil z opazovanjem napak in z medlim opozarjanjem nanje, namesto da bi bil takoj ostro nastopil in jih zatrl. Tako je nedvomno odgovoren za nekaj mesečni slab potek odkupne sena v svojem okraju.

Se značilen primer izgovarjanja na nevednost! Funkcionar nekega našega nabavnega podjetja pol leta ni vedel za zvišanje odkupnih cen klavne živine. V svojem območju je odkupoval živino še nadalje po starih cenah, kar je imelo za posledico nezadovoljstvo med kmeti. Pri zaslišanju se je izgovarjal, da je ob prevzemu dolžnosti pregledal zakonske predpise, da pa mu odločba o novi odkupni ceni živine ni bila predložena. Šele po polletnem delu je na ponovne priitožbe o prenikljivih cenah stvar uredil. Seveda njegova krivda s tem ni izbrisana. Ko je prevzel svoje vodilno mesto, ali pa vsaj neposredno po tem, bi se bil moral seznaniti z vsemi predpisi. Posebno pa se ne bi smel pozneje, ko je bil že opozorjen na prenizke cene, zadovoljiti z izpraševanjem podrejenih uslužbencev, temveč bi bil moral sam podrobno proučiti celotno vprašanje.

Iz navedenih primerov vidimo, da so poleg izgovorov na podrejene in na neizkušenost običajni tudi izgovori na prezaplenost in na pomanjkanje primernega osebja. Res so ponekod stvarne težave tako ve-

like, da jih ni mogoče premostiti brez pomoči. Toda v takem primeru je treba pravočasno sporočiti višnjim organom ljudske oblasti ali upravi. Ti so dolžni pomagati z nasveti in dejanji. Samo na ta način funkcionarja ne zadene krivda za eventualne nepravilnosti. Seveda pa višji in kontrolni organi pretresajo tudi njegovo delo in se prepričajo, če je storil vse, kar je bilo v njegovi moči.

Na mnogih težkih mestih so naši dobri funkcionarji v zavesti polne odgovornosti pokazali toliko iznajdljivosti in pozhrtvalnosti ter dosegli take uspehe, da jih vsekakor še premalo populariziramo. Če pa pišemo o napakah, naj to pripomemo h kritičnemu in samokritičnemu gledanju funkcionarjev, ker kritičnost in samokritičnost izostrita čut odgovornosti. A za popolno gospodarsko in politično zmago je nujno potrebno bolje razumeti in izpolnjevati odgovorne dolžnosti.

Se pred prevzemom odgovorne funkcije bi moral vsak pošteno razmisлити, če jo bo mogel v redu izvrševati. Površnost pri sprejemanju in podeljevanju funkcij se maščuje. Ni dovolj, če je človek pošten in pozhrtvalen pri delu. Položaj — to je predvsem velika odgovornost, odgovornost tudi za delo, ki ga človek sam ne opravlja. To zahteva natančno poznavanje nalog, načinov dela in ljudi, kar pomeni, da se mora funkcionar neprestano učiti in spoznavati svoje delovno področje. Zato naj ne prevzame odgovornega mesta nihče, kogar ne zanimajo zakoni gospodarskega, političnega ali kulturnega razvoja, kogar ne želi natančno poznati to ali ono stroko, kogar ne zna delati z ljudmi! Ali drugače: kdor prevzema neko funkcijo, se mora v celoti zavedati odgovornosti, ki je z njo v zvezi. Dobrih funkcionarjev nam manjka, a v naši novi državni skupnosti ima vsak sposoben namestičec možnost nastopanja in razvoja. Vedeti pa mora, koliko zmore. Dosedanje za sluge nikomur ne zagotavljajo položaja, če zanj ni sposoben, oz. če nima možnosti, da bi se zanj usposobil. Naši najboljši voditelji v vojni in v obnovi, ki se še danes na najodgovornejših mestih stalno učijo in izpopolnjujejo, imajo v korist vseh nas pravico in dolžnost zahtevati isto od vsakega funkcionarja, ker bo le tako mogel izpolnjevati zaupane mu naloge.

V Litiji so člani OF na zborovanju pretresali vsa aktualna vprašanja

30. julija je bil v Litiji množični sestanek Osvobodilne fronte. Fizikalni dom je bil nabito poln. Tako številne udeležbe že dolgo ni bilo. Na sestanku so obravnavali gospodarska in politična vprašanja kraja. Udeležil se ga je tudi sekretar okrajnega odbora OF Knap Matija, ki je govoril o tem, kakšna naj bo delavnost vsakega posameznega člana OF pri delu za plan ter za obranitev pridobitev naše narodno-osvobodilne borbe.

Po referatu je sledila razprava, v kateri so se Litijanci živahno oglašali k besedi in iznašli težave, ki jih imajo pri obnovi, prostovoljnem delu, preskrbi, razkrinkavali govornice naših nasprotnikov. Udarili so po škodljivcih, ki zavestno širijo sovražne in neresnične govorice, da bo kmalu drugače, da bo prišel obračun z litijskimi aktivisti, da so »križarji že čez Savco in podobno. Takšne govorice širi najbolj Lajevič, nekdanji župan in tovarnar pletenin v Litiji. Ljudje so ga temeljito razkrinkali kot škodljivca. Zahtevali so pojasnila, zakaj mu je MLO v Litiji po vsem tem odstopil v uporabo zelenjadni vrt, ki je last ljudske imovine, namesto, da bi poskrbel za to, da bi na vrtu delovali zelenjavo za menze in druge ustanove v kraju. Prav tak za grezen protiljudski element je tudi Vidvicki Edo, bivši gestapovec, ki tudi stalno raznaša lažnjive govornice, in še nekateri drugi. Litijanci so na sestanku zahtevali, da pridejo pred sodišče, ker so proti uresničenju petletnega plana in izboljšanju življenja delovnega človeka.

Tovariši Koprivnik Alojz, železnik

iz Litije, je prikazal na sestanku nepravilno delo obnovitvene zadruge Smartno pri Litiji, ki skrbi samo za Smartno, ne vidi pa potreb Litije, ki spada v isto zadrugo.

Vodilni funkcionarji v obnovitveni zadruge se izgovarjajo, da ni dovolj nakazil, toda to ne drži, ker obnovitvene zadruge dobivajo dovolj materiala za najnujnejše potrebe obnovitvene.

Zborovalci so pretresali tudi vprašanje, zakaj je mogoče dobiti v trboveljski cementarni cement na črno, vrečo po 250 din in več. To ovira načrtno razdelitev, zato je treba razkrinkati in kaznovati tiste, ki to delajo.

Tov. Semeničeva, ki ima štiri majhne otroke in dela v tovarni, je postavila vprašanje, zakaj v Litiji ni belega zdroba za dojenčke, med tem ko ga ima zadruga v Smartnem toliko, da daje tudi za predpisano količino bele moke zdrob. To je dokaz neaktivnosti gospodarskih ustanov v Litiji, ki se premalo brigajo za potrebe delavstva. To velja tudi za Navod in Litijo, ki je imel bel zdrob na razpolago, pa ga ni preskrbel v trgovinah.

Govorili so tudi o prostovoljnem delu, na katerega hodijo vedno isti ljudje. Kljub temu pa smo v 10 dneh očistili polovico igrišča, to je 4200 kv. m. Urejeno igrišče bo odvrčalo mladino od popivanja po gostilnah, ker bo naša razvedrilo v fizikulturi.

Sestanek je dokazal, da Litija ne bo trpela v svoji sredi elementov, ki rovarijo proti petletnemu planu in proti delovnemu ljudstvu P. A.

Višja pedagoška šola v Ljubljani

Predsednik vlade LRS in minister za prosveto sta 30. junija 1947. podpisala odločbo o ustanovitvi Višje pedagoške šole v Ljubljani.

Ustanovitev Višje pedagoške šole so narekivale nove družbene razmere in ni čuda, da so se prvi razgovori o njeni ustanovitvi vodili že na osvobodbenem ozemlju za časa narodno-osvobodilne borbe. Iz teh novih družbenih pogojev mora rasti na višji pedagoški šoli nova vsebina kakor tudi nove metode dela. Z višjo pedagoško šolo morajo odhajati slušatelji s pravim in temeljitim strokovnim znanjem, dobri učitelji praktiki in pravi vzgojitelji, ki bodo bogastvo, ko si ga bodo pridobili na šoli, tudi pozhrtvalno in borbeno posredovali naši mladini in vsemu ljudstvu.

Da dobe čim večji vpogled na delo Višje pedagoške šole tako oni, ki se zanimajo za vpis v Višjo pedagoško šolo, kakor tudi vsa naša javnost, objavljamo neke podrobnosti iz pravilnika o Višji pedagoški šoli, o njenih nalogah, organizaciji in delu. Istočasno objavljamo v današnjih dnevnikih še enkrat razpis za sprejem v Višjo pedagoško šolo, ker so bili mnogi absolventi in učitelji, ki se za vpis zanimajo, na delovnih akcijah in tečajih ter so prezrli prvi razpis, ki je bil objavljen.

Višja pedagoška šola bo pripravljala kvalificirane predmetne učitelje za delo v višjih razredih sedemletnega obveznega šolanja (sedemletke in nižje gimnazije). Potrebe po teh učiteljskih kadrih bodo silno narasle, saj bo moral konec petletke že 75 odstotkov slovenske šolobvezne mladine obiskovati višje razrede sedemletke.

V okviru Višje pedagoške šole v Ljubljani se ustanavlja tudi odsek za defektologijo, ki bo pripravljali kvalificirane učitelje za delo v posebnih šolah za gluhoonem in duševno zaostalo mladino. Slušatelji defektološkega odseka bodo po končanem študiju nameščeni v zavodih in šolah za defektno mladino.

Tretja naloga Višje pedagoške šole je pripravljati kvalificirane vzgojitelje za vzgojne domove predšolske in šolske dobe, dijaške domove in domove strokovnih šol. Naš gospodarski napredek postavlja visoke zahteve po vedno večjem številu vzgojnih domov in s tem rastejo tudi potrebe po novih kvalificiranih vzgojiteljih.

Skupine predmetov, ki si jih lahko kandidati izberejo, so navedene v razpisu. Drugačnja grupacija predmetov ni možna zaradi potreb na posameznih šolah.

Da dobijo slušatelji poleg strokovnega znanja tudi temeljito pedagoško znanje, ki je za uspešno delo na sedemletki nujno potrebno, bodo vsi slušatelji Višje pedagoške šole obiskovali predavanja iz psihologije in pedagogike. Prav tako so obvezne za vse slušatelje tudi predavanja iz rusčine ter angleščine ali francoščine kot izobraževalnih jezikov; vsi slušatelji bodo poslušali tudi predavanja iz slovenščine in družbenih ved.

Redni slušatelji bodo oni, ki prihajajo iz srednje šole (gimnazije ali učiteljska) in bodo morali redno obiskovati predavanja, vaje, seminarje in ekskurzije, izvrševati delovne načrte svoje skupine t. o. opravljati izpite v določenih rokih.

Izredni slušatelji pa bodo oni učitelji, ki so v aktivni službi. Ti bodo morali nabavljati skripta Višje pedagoške šole, periodično prihajati na praktične vaje in opravljati izpite v določenih rokih. Za redne slušatelje traja pouk 2 leti, za izredne pa 3 leta.

FIZIKULTURA IN ŠPORT

Svetovno prvenstvo v streljanju

Na Strelišču Stora Skogan v Stockholmu se je začelo v petek na svečan način tekmovanje za svetovno prvenstvo v streljanju. Svečanosti so prisostvovali razen velikega števila gledalcev diplomatski predstavniki držav, katerih reprezentance tekmujejo. Med igranjem godbe švedske vojn. mornarice so bile dvignjene zastave 21. držav udeleženk, nato pa je predstavnik švedske vojske general Douglas govoril o zgodovini strelnega športa in poudaril pomen mednarodnega strelnega tekmovanja v Stockholmu.

V znak, da se je tekmovanje pričelo, so vodje državnih strelnih re-

presentanci izstrelili po 1 naboju v postavljeni cilj. Z vzklikom »Partizan« so gledalci navdušeno pozdravili uspeh vodje jugoslovanske reprezentance in kap. Nemanje Marovića, ki je dosegel isto število točk kakor vodja poljske reprezentance. Tako sta si vodje reprezentanc dveh bratskih slovenskih držav razdelila prvo mesto.

Na tekmovanju v Stockholmu sta najbolj številčno zastopani reprezentanci Švedske, ki je poslala 65 strelcev, in Finske z 52 streli. Norveško zastopa 48 strelcev, Anglijo 39, Argentino 22 in Holandijo 17.

Z jadranskega zleta v Cerkljah

Jadrani zlet in tekme v Cerkljah pri Brezicah lepo uspevajo. Dasi je bilo pri prvih letih malo uspešnih se pomembnejši, ni smemo podcenjevati rezultatov tekmovalca, kajti vremenske prilike niso najugodnejše in prav zato je našim jadrancem potrebna žilava vztrajnost in uporna borbenost, da se jim posreči doseči višino nad tisoč metrov ali polet v daljavo.

Z druge strani pa moramo vsakokrat upoštevati tudi dejstvo, da so večina naših jadrancev, ki sodelujejo na tekmah, še mladi piloti-jadranci, ki še niso imeli prilike, da bi se spoznali s terminičnim jadranjem, ker so doslej jadrali le ob boju. Prav to pomeni mnogo za njih, kajti letenje na tekmovanju jim bo prineslo izkušnje in jadrnanju na terminičnih vzgornikih čeprav morda letos še ne bodo dosegli uspehov, kakršne so pričakovali pri svojih pripravah na tekmovanje.

Zanimiv je bil doživljaj s tekmovalca, ki ga bomo na kratko opisali.

Vse popoldne so se jadranci zamenjali, da bi dočakali začeli čas jadrnanja ali višino ali v daljino. Pod oblaki je komajda »nosilo«, kar pravi jadranci ob vremenih prilikah, v katerih značne struje nosijo letalo tako, da niti ne pridobiva, niti ne izgublja na svoji doseženi višini.

Dvanajst jadranih letal se je tedaj drgnilo pod oblaki, kajtakoj na izboljšanje vremena čas je mineval in vreme za jadrnanje se ni nič izboljšalo. Zato se je nekdo neveljavnost nad neuspehom odločil za pristaneč. Obrnil je svoje letalo v smeri proti letališču in začel polagoma drseti proti zemlji. V jasnih zavetjih se je spuščal vse nižje. Sledil so mu tudi ostali jadranci, ko so izgubili vsako upanje.

Le še dobrih petdeset metrov visoko je bilo prvo pristajajoče letalo, ko je njegov pilot nenadoma začutil pritisk v krila in instrument je pokazal rahlo dvigvanje. Ne računajoč na možnost pridobitve višine, je pilot podvezal krila v oster zavoj in letalo se je začelo vztrajno dvigati sicer ne naglo, vendar toliko da je jadravec začuden krožil še navzgor v tem ozkem, nevidnem terminičnem strelu.

Ostali jadranci so videli kako se njihov tovariš ponovno dviga v višino in so se eden za drugim brez dogovora usmerili v ta terminični stolp. V komaj sto metrov širokem območju dvigajočega se zraka je jadranci hkrati dvanajst jadranih letal katerih piloti so morali budno paziti, da ne bi nastal golč in misli da nestane zaleta. Dvigalje je bilo enakovrno in se je ustavilo šele nekje nad tisoč metri višine, tako da so tudi jadranci, ki so se zadnji dvignili v območje terminičnega vzgornika, zlahka dosegli višino nad tisoč metrov.

Tak slučaj je pri jadrancih redka stvar, a naši jadranci nastanek takozvanega »suhega« terminičnega vzgornika vendar dobro izkoristili in si tako pridobili dobre jadrane izkušnje, hkrati pa jim je ta uspešni polet prinesel lepo število točk, ki bodo ob zaključni ocenitvi pomembno vplivali na končni rezultat.

Na zletu tekmuje štiriindvajset jadranih ekip s 24 jadranci letali in moštvo, ki šteje skupno blizu 250 jadrancev in jadrak. Jadranci pred in po tekmovanju pripravljajo naši znani štalski strokovnjaki dr. inž.

Kuhelj, inž. Šoštarč, Obad, Mirosavljevič in drugi. Po končanem tekmovalnih poletih piloti kritično obdelajo vsak svoj polet, predstavljajo jadrnanje s terminičnim jadranjem in v lastnimi opaznanji tolmarijo vprašanja jadranskega letenja ali pa jim razlagajo kako se je treba izogniti slučajnim trenotkom, da dosežejo zaželjeni uspeh, oziroma da odpravimo škodljiv vpliv nepravilnega letenja.

Tekme na prvem jadranskem zletu v Cerkljah bodo velika prizoritev za naše jadrance v teoretični izobrazbi in v praktični izvešanosti za vse vrste jadrnanja ki jih bodo na tekmah vadili.

V Cerkljah je odlična meteorološka služba, ki s natančnimi in prijetljivimi podatki nudi jadrancem vsa podpora pri doseganju natančajših terminičnih območij, katere lahko izkoristijo v svojih tekmovalnih poletih.

Dosegel se naši jadranci dosegli razmeroma kar dobre rezultate. Jadravec Vlahovič iz Vrčca je v treh urah jadrnanja dosegel daljino 56 km ter tako izpolnil najtežji pogoj za srebrni C izpit, ki od jadralca zahteva visokega znanja in precejšnje sposobnosti. Večina tekmovalcev je dosegla izpolnila višinske pogoje za ta srebrni izpit, ker so dosegli višino 1000 m nad točko odklopa od vlečnega motornega letala.

Lep uspeh je dosegel tudi jadravec Boršček iz Ljubljane, ki se je na letalu »Orlik«, poljske konstrukcije, dvignil 1380 m visoko nad jadrno zemljo. Vredniška ekipa galj iz Zagreba pa je »Komarju« dosegel višino 1810 m.

Pri časovnih in daljinskih poletih dosegajo le povprečno višino, kajti leten je vsem jadrancem še neznan, terminična polja pa so navadno tudi slabotna in kmalu po svojem nastanku razpadajo, tako da je prava sreča doseči uspeh v njih. Navide uspehov so in verjetno še bodo dosegli jadranci prav v višinskih poletih ter s to tako visoko, ki jim nima višinskega pogoja za srebrni C izpit. Isteza z lahkoto pristovijo.

V kolikor se bodo vremenske prilike v zadnjih dneh izboljšale bodo tudi rezultati tekmovalca vidnejši in bodo naši jadranci tudi v daljinskih poletih pokazali kaj zmorejo.

Lahko upamo, da nam bodo prihodnji dnevi prinesli novih presenečenj in lepih jadranih uspehov naših tekmovalcev v Cerkljah, kamor bo v nedeljo 3. t. m. Putnik spet priredi množični zlet, na katerem bodo jadranci iz vse Slovenije, hkrati pa bodo naši jadranci za čim boljše jadrane uspehe, sami pa bodo ob naklonjenosti športnolokalskega odbora lahko doživljali svoj »zračni krst« in se na velikem trimotorniku dvignili v sinje zračne višave.

»Dan tehnike in športa«

Zvezna komisija »Tehnika in športa« je izdala odlok, da se ob zaključni pregled tekmovalca »Dan tehnike in športa«. V okviru te proslave bo motociklistično prvenstvo FLRJ na dirkališču v Krškem, kajak dirke na reki Krki in letalski miting na letališču v Cerkljah. Naravnemu osebju in študentom bodo pripravili šport in dolžni dneva za vezbanje. — MFO, poverjenstvo za lahali odsek.

Danes ob 18. na Stadlonu prijateljsko srečanje Hajduk : Enotnost

Predtekma ob 16.45. Predprodaja vstopnic ob 10. pred pošto.

FD Enotnost, nogomet. Izradel ligazkega moštva naj bodo danes ob 17. u našem igrišču. — Trener.

Sindikarno nogometno prvenstvo

Nedelja 3. avgusta

Igrišče Triglava: ob 8. ECZ : Gostinčič — sodnik Mikulič; DES : Kovičnik Šiška — sodnik Thuma, služb Tomšič, blagajna FA Kovinar Šiška.

Danes tri nogometne tekme FD Krma

Danes dopolne bodo na igrišču Krma na Bakovniku tri prijateljske tekme. In Krim, Krim, Krim ml., Krim ml.; Skofja Loka ml., Krim rez. v FA Naproza. Pričetek ob 8. V goste pridejo predstavniki črnega revirja FD Zagorje ter mladinsko moštvo Skofje Loke. Za bližnje poikalne tekme in zvezo pokalnega tekmovalca bo današnja prireditelj dober trenir za igralca Krma.

FD Krim, nogometna sekcija. Pozivajo se sledeči igralci, da se javijo na našem igrišču danes ob 9.: Logar, Stergel, Stritih, Mujo, Karš, Kumar, Marolt, Klimec, Vidmar, Korosec, Hočevar, Remic, Kramar, Ob. Krvina, Turek, Lovar, Oven, Polončnik, Hirsman, Jare, Ster, Zakrajšek, Pančur, Čušnik, Božič, Grkman. Mladinsko moštvo naj bo na igrišču najkasneje ob 8. — Načelnik.

TURIZEM

»Putnik«-ovi skupinski izleti v avgustu

DAN »TEHNIKE IN ŠPORTA« V KRŠKEM

10. t. m. bo v Krškem »Dan tehnike in športa« z naslednjim sporedom: ob 9. dirkališčno avto-moto prvenstvo Jugoslavije, ob 13. spretnostna vožnja s kajaki na Krki, ob 16. letalski miting na letališču v Cerkljah. »Dan tehnike in športa« bodo vozili posebni Putnik-ovi vlakci: posebni vlakci iz Maribora ob 4. povratek iz Krškega ob 18.20, iz Celja ob 6.20, povratek iz Krškega ob 20.20, iz Ljubljane ob 3.20, povratek iz Krškega ob 19., iz Postojne ob 9.30, povratek iz Krškega ob 18.40. Prijave sprejemajo strokovnjaki Putnika v Ljubljani, Mariboru in Celju.

KOROŠKI FESTIVAL V SLOVENJGRADCU

Okrajni odbor OF v Prevaljah bo 24. t. m. v Slovenjgradcu priredil III. koroski festival, ki bo manifestacija narodnega ostanjavanja, razvoja delovnih množic, odraz ustvarjalnih radosti delavcev in kulturne prizadevanja. Spored predvideva naslednje:

23. t. m. zvečer gledališka predstava in rajalni nastop, 24. t. m. ob 8. budnica, ob 8. povorka s kolesa kulturno-umetniški del, kmečko-productivni del, industrijsko-udarniški del, zgodovinski del iz NOB, gospodarstvo, planinstvo in lovstvo. Sledijo nastopi pevskih, recitacijskih in folklornih skupin ter nastopi narodnih godbenih in fizikulturnih nastopov.

Putnik bo priredil na »Koroski festival« izlete s posebnimi vlakci: iz Maribora, Celja, Kranja in Ljubljane. Odhodi vlakov bodo objavljani naknadno. Prijave sprejemajo strokovnjaki v Ljubljani, Mariboru in Celju.

Turistične ugodnosti za člane Narodne milice

Zvezno ministrstvo za finance je izdalo odločbo, po kateri se vsi z »Odrebo o ugodnostih članov Enotnih sindikatov« zveznega sindikata, ki imajo status članov, dopustne priznati popusti razširijo tudi na člane Narodne milice. Predpis inšpektivne odredbe so torej enako kakor za člane sindikatov in pripadnike JA v celni sedaj tudi za člane Narodne milice. Ugodnosti, ki izhajajo iz tega odločbe, bodo veljavne od 18. leta starosti. Le do pojava prvo postopki z državnimi prevoznimi sredstvi po navedeni naredbi, člani Narodne milice in njihovi svojci nimajo pravice. Objave odnosno potrdila, ki služijo kot podlaga in dokaz za upravičenost do popusta bodo za upravičenost iz vrst Narodne milice izdajale pristojne uprave Narodne milice.

Od Dobrij do Prevalj

Potnik, ki pride pri Malgajevem spomeniku pod Tolstim vrhom z dobriškega planca, pusti na levi domačijo ljudskega umetnika rezbarja »Rutnika«, ki je znan izven ope Mežiške doline tja do Ptuj in naprej, na levi pa Dobrije, domačijo Kotnikov. Takoj za ovinkom mu pade v oči prekrasna panorama Pece. Ob čistem vremenu se zdi tako blizu, da bi stegnili roko in jo objel. Ko pa hitiš naprej, se Pece odmakla tja daleč za Prevalje.

Med goriskim masivom Pece in potnikom leže Prevalje, metropola Mežiške doline. Takoj onstran železniške proge te pozdravi prijazen Blatnikova gostilna, ki je bila nekdanj enonadstropna. Ko pa je privozil tot mimo prvi vlak, se je nadstropje sesulo. To ti pove v gostilni brhka dečka domačinka, ki ti postreže z dobro obležanim moštom.

V tej gostilni je baje njega dni zapil dober kmet z bližnje hube Rožev ves avoj god. Ne vem, če je res, pravijo pa, da sta s stari Blatnikom kar na česti ogledovala ponosne smreke in jelke ter barantala za ceno in potem plja, dokler ni zmanjkalo cvetkov. Spet sta šla na cesto in poiskala primeren komad. Prežihov v svojem potopisu »Od Kotalj do belih vod« omezuje to zadevo.

Ko speši potnik naprej, naj ne po-

zabi na skalo »povodnega moža«, ki je pri tej skali omamil Brusnikovo Rozičko, ki je prala v Meži. Privezal jo je z zlato verigo, ji pripovedoval povesti in se veselil njene lepote. Še danes vidiš prostor na skali, kjer si je povodni mož pekel kruh, sedel in netil. Pred nedavnim je skali delala prijetno senco lepa akacija, ki pa je zdaj posekana.

Kmalu nato se na desni pod železnico stiška v breg skromba bajta, v kateri biva prijazen delavska družina. Ko jo vprašaš, kako se imajo, ti poreko: »Smo prav gmaihni (zadovoljni), da smo tukaj pri žuboreči Meži. Naprej na levi je kapela, katere stene so popisane z vsemi mogočimi imeni.

Za kapelo se zliva Hotuljka. Na njenem levem bregu se dviga Javornik z vročo pečico. Dve velikanski skali ležita čez Mežo, pod njimi pa brzi reka. Pravijo, da leži pod skalama zaklad, ki je padel po nesreči v vodo znani guštanjski gospe, ki je v prvih dneh okupacije hitela v Maribor, da ga reši pred okupatorsko grabeljivostjo. Nekoliko dalje so vidne in skalo stisnjene razvaline in piloti nekdanjega mostu, ki je vodil čez Mežo k nekdanji javornjski gostilni. Ta gostilna je bila z rovom zvezana z gradom Javornik. Po rovom so spuščali

polne sode piva za gostilno, ki je svoje čase slovela tja do nekdanjega cesarskega Dunaja Ker so se pa v gostilni dogajale velike spekulacije s pivci, so gostilno zaprli in zidovje je polagoma razpadlo. Pravijo, da je od Javornika podzemeljski prehod do gradu »Srotnek« — kajči grad — pod Uršljo grob. Staremu trdnjaskemu sistemu, ki je še viden na nekaterih mestih pravi ljudstvo »turške šance«. Sistem utrdb sestoji iz rovov in iz desetih vidnih okopov, ki so mestoma okrogli; največji je na Prežihovem vrhu. Ko so lanko leto našli Kubarjevega »Anzo« (ki so ga gestapovci ubili in v »borštur zagrebeli) ter ga spremlili k počitku, smo si ogledali te utrdb, ki so pa je močno zabrisane. Ta trdnjaski pas je branil prehod iz Štajerske na Korosko. Kakor nekdanji Voranci, ki je hodil tod, sem se tudi jaz zamislil nazaj v tiste čase, ko so naši predniki kot tlačani prekopavali to zemljo v obrambo grajske gospode.

Od tu naprej se dolina odpre in kakor na dlani ti leži od nekdanji znani (po tovarnjem) Guštanj. Dan in noč se kadi iz tovarniških žvečec. Iz kovskih lukenj je nastala tu svetovno znana jeklarna. Na levi zagledas med zelenjem grad Ravne. Mežo si že pustil na desni in ti odsele ne bo več spremljevalka tja do papirnice pod »Barbaroc«.

Praden zaviješ čez most proti me-

žiški metropoli, pustiš na levi mogočeno poslopje, ki je danes v upravi jeklarniškega sindikata. Na desni opaziš nekaj raztresenih hiš, Dobjo vas. Ne daleč od vasi je v razvalinah hiša, ki so jo požarali Nemci. V senci jablan pa počiva v skromnem grobu neznan bореc partizan, ki je tu padel in našel zadnji dom. Grob mu krasi okoliščani s cvetjem. Pred Branturnikov domačijo opaziš nenavadno klop iz kamna. Oblika te klopi spominja na starinski foteelj. To je rimski sarkofag, najden v bližini. Hriček pred Branturnikom je bil v starodavnosti rimska utrdba. Ta svet tod okoli je ovit v mrežo legend. Znamo je legenda o gradu, ki je stal tam, kjer je danes goška cerkva sv. Barbare. »Ko je bilo to jezero, je živel na gradu graščak. Rad bi se poročil z lepo deklico. Toda ta je zakon odklonila in raje skočila v jezero pod gradom, kakor da bi se poročila z ženinom, ki ga ni ljubila. Tam, kjer so jo našli, stoji danes kapelica s kenotafom (ponarejen grob). H kenotafu vodijo lepo speljane stopnice. Kapela na hribu je iz leta 1302.

Tukaj srečaš spet zanko Mežo. Poganja električno turbino bližnje žage in papirnice, ki je postavljena na ruševinah rimskih utrdb. Z mostu na Meži zagledas metropolo Mežiške doline, Prevalje.

Panonicus

IV. redno zasedanje okrajnega LO Ljubljana-okolica

V smislu čl. 29. Splošnega zakona o ljudskih odborih sklicuje izvršni odbor Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana-okolica VI. redno zasedanje okrajnega LO Ljubljana-okolica. Zasedanje bo v soboto, dne 9. avgusta 1947 ob 8. uri v Mladinski dvorani v Ljubljani, Franciškaška ulica.

DNEVNI RED: a) Uvodni del: 1. Otvoritev in pozdrav. 2. Volitve verificacijskega odbora. 3. Poročilo verificacijskega odbora. 4. Izvolitev delovnega predsedstva, dveh zapisnikarjev in overovalateljev zapisnika.

b) Delovni del: 1. Gospodarsko politični referat in diskusija. 2. Ustanovitev in spremembe gospodarskih podjetij. 3. Poročilo okrajnega sodišča. 4. Predlogi in sklepi. 5. Slučajnosti. Udeležba na zasedanju je za vse odbornike obvezna. Vsek udeležence naj prinese s seboj poročilnico. Tovariši odborniki naj se na zasedanje dobro pripravijo s predlogi in na diskusijo v vseh gospodarsko-upravnih vprašanjih.

V. d. predsednika: Zdecar Anton, s. r. Tajnik: Mošker Franc, s. r.

Službene objave SPREJEM V VISJO PEDAGOSKO ŠOLO V LJUBLJANI

Ministrstvo za prosveto razpisuje sprejem v Visjo pedagoško šolo v Ljubljani. Kandidati se sprejemajo v sledeče odseke in skupine: I. Odsek za pripravo učiteljev na predmetni pouk v višjih razredih sedemletke:

- a) slovenščina - srbsčina in hrvaščina
b) ruščina - srbsčina in hrvaščina
c) slovenščina - ruščina
II. zgodovina - zemljepis, III. biologija - kemija, IV. matematika - fizika.

Odsek za defektologijo: I. skupina za vzgojo gluhoonemih (surdupedagogika). II. skupina za vzgojo duševno zaostalih (oligofrenopedagogika). Odsek za vzgojitelje v vzgojnih domovih. V šole se sprejemajo dijaki z dovršeno srednjo šolo (višji tečajni izpit, učiteljski diplomski izpit) ali z dovršeno srednjo strokovno šolo ter učitelji v aktivni službi, ki pa bodo vpisani na Višji pedagoški šoli kot izredni slušatelji.

Pouk traja dve leti, za izredne slušatelje tri leta. Kandidati naj pošljejo kolekovane prijave ministrstvu za prosveto, oddelku za šolstvo, do 15. avgusta. V prijavi naj navedejo odsek in skupino predmetov, katero šele študirajo. K prijavi naj priložijo: overovljen prepis rojstnega lista, prepis zadnjega šolskega spričevala, zdravniško spričevalo in kratek življenjepis s točnim naslovom.

Ministrstvo za prosveto bo do 30. avgusta 1947 objavilo o sprejemu vse zbrane kandidate in jih pozvalo na vpis, ostalim pa vrnilo prijave z dokumenti. Podrobnosti o Višji pedagoški šoli objavljamo v posebnem članku v današnji številki dnevnika.

DNEVNE VESTI

KOLENDAR Nedelja, 3. avgusta: Lidija, Najda sv. Stefana. Ponedeljek, 4. avgusta: Dominik. Torek, 5. avgusta: Marija Snežna, Minika. SPOMINSKI DNEVI 3. VIII. 1944. - Prvo ustanovno zasedanje antifašističnega sobranja svobodne Makadonje. 3. VIII. 1884. - Dovršeno saski železniški most v Beogradu. - Z delom so pričeli 1. januarja 1882. 4. VIII. 1902. - Krištof Kolomb odšel proti Indiji, pa je odkril Ameriko. 4. avgust: Dan sovjetskih železnicev.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Druška državna lekarna, Dunajska cesta 6; lekarna Gartus, Moste, za loška cesta 47. Jutri: Za VI. državno lekarno: V. državna lekarna, Kongresni trg 12, le karna Bohine, Rimška cesta 51.

DEŽURNA ZDRAVNIŠKA SLUŽBA

Ljubljana: dr. Marjetič Rus, Miklošičeva cesta 6, tel. 21-35. Maribor: dr. Ludvik Novak, Stojna ulica 1, do ponedeljka do 8. jutraj.

OPOMORILO

Vsa Ameriška državljane opozorjamo na uredbo z dne 7. avgusta, sprejeto kot dodatek odd. 323 državljanstva zakona iz leta 1940, po kateri morajo biti ameriški državljani, ki so izgubili svoje državljansko pravice udeležbe pri političnih volitvah v kakih drugih državah, ki pa v drugi svetovni vojni ni bile v vojnem stanju in Združenim državam, dobiti naturalizacijo, ako tako žele, že do vključno 6. avgusta po prejemu zvestobe Združenim državam. Vse osebe, ki so izgubile svoje državljansko pravice zaradi udeležbe pri volitvah naj se takoj osebno zgledajo na ameriškem konzulu v Zagrebu in prinesejo s seboj deset fotografij in vse razpoložljive listine, ki se nanašajo na njihovo državljanstvo.

Ameriško veleposlanstvo, Beograd

Studentje iz Sovjetske Zveze! V torek 5. avgusta ob 18 uri se sestanejo v sili univerze.

Ljudska knjižnica Koroske četrti v Mariboru ne bo izposojala knjig do vključno 12. avgusta, ker je knjižničarje napelje zdravljenje. 2276-n. Občinska podružnica št. 7 občesta člane, da bo v sredo 8. redni mesečni sestanek v dvorani Delavskega doma. Udeležba obvezna zaradi pomanjšanosti predskribo. 2275-n. Doc. dr. Ivan Pintar, Ljubljana, Gosposvetska 1, ne ordinira od 4. do 24. avgusta. 2274-n. Dr. Boh Alojz, zdravnik za živčne bolezni do 1. septembra ne ordinira. 2261-n. Dermatolog dr. Pertl Eman, Maribor, Strončarjeva ul. 28 II do vključno 15. VIII t. l. ne ordinira. 2268-n. LMS OP in AFZ Smarjno ob Savi priredi 3. avgusta veliko trino tekmovanje Hranjci (pri Marincelnu). Za jedajo in pičajo dobro preskrbljeno. Vabljeni! Stenografijo, strojeopisje in poenoceno knjižničarstvo (računovodstvo) instruirata ravnatelj Anže Rud. Legat Maribor Vrazova ul. št. 2 Zdeček 1. septembra. 2258-n. Zdravstveni mesarjev v Ljubljani vabijo vsake da se točno udeležijo članskega zasedanja, v ponedeljek 4. t. m. ob 6. uri na občinskem mestu. Obovzno za vse članke, Odbor. 2261-n.

Podružnica št. 15 - Mirije javlja, da bo množični sestanek v torek 5. t. m. ob 19. - Prinesite dodatne s seboj. - Odbor. 2267-n.

Strojopisja se naučite v najkrajšem času od začetnih vaj do popolne izveženosti. Prijave: Instrukcije, Kongresni trg 2 II. 2271-n.

Cebelarjem v vednost. Na ajdova pasica je leos dovoljeno prevzati čebelo od 7. VIII. dalje. Brzotovorni posebni čebelarški vlak bo vozil v noči od 7. na 8. avgust. Iz Vrhnice - izhodiščne postaje - odhaja ob 23.15, iz Ljubljane pa ob 23.20. Goročenci priložijo čebelo k rednemu vlaku, ki odhaja iz Ljubljane ob 6.40. (iz ministrstva za kmet. in gozdarstvo).

Včeraj sta se v škofiji Loka poročila tov. abs. Ing. Hafner Peter in tova. Štefer Zinka. Prijatelji jim iskreno čestitamo! 2273-n.

Dne 15. julija 1947 sta se v Mariboru poročila dr. Cernelc Milan, zdravnik, in dr. Hrovat Dragica, zdravnica. 2272-n.

Poročilo so se v Ljubljani od 30. julija do 2. avgusta: Gregorin Bogomir, operni pevec, in Ponikvar Silva, član oper. zbornice; Katičič Jožef, dentist, in Koman Matilda, hči posesti: Roš Alfonz, pom. monter, in Škerl Cecilija, namesničnica; dr. Vrabler Maksimilijan, profesor, in Brdič Stanislava, učiteljica; Cuhla Anton, keramični mojster, in Kogovšek Frančiška, krojačica; Deisinger Ludovik, gradbeni tehnik, in Kogovšek Ivana, krojačica; Gomišek Danilo, abs. medicinar, in Brunčič Marija, uradnica; Avčič Ivan, karkulturni, in Kravžec Valentin, uradnica; Babnik Janez, usnar, in Omahon Albina, posest. hči; Blatnik Anton, uradnik, in Razdrih Frančiška, kuharica; Cuk Ivan, namesničec, in Pihlar Ljudmila, namesničnica; Flaš Franc, suški upravitelj, in Sajina Cvetka, učiteljica; Gačina Paško, oficir, in Juretič Zora, prodajalka; Galijašević Husein, zidarski pom., in Zaržej Marija, delavka; Goršek Ivan, posestnik, in Levčič Alojzija, gosp., in Hošvar Kuno, uradnik, in Matik Slavka, uradnica; Janičič Marjan, poročnik, in Herman Vlasta, uradnica; Kanež Franc, livar, in Starec Pavla, gosp. pom.; Klemenčič Janez, mesar, in Line Marija, posest. hči; Kobal Ferdinand, trafikant, in Balog Pavla, modistinja; Kropar Ivan, tehnik, in Parkelj Majda, uradnica; Krusec Mihael, klepar in štalatar, in Tome Rožalija, vezilja; Kuralt Karol, namesničec, in Strauss Ljudmila, namesničnica; Luček Martin, žagar, in Munda Pavla, govedinja; Markovič Franc, mlilnik, in Klemenčič Vera, delavka; Dr. Mihačič Srdja, zdravnik, in Mažgon Maja, profesorica; Mrhar Stane, gradb. delovodja, in Polončič Jerca, plehija; Murn Alojzij, avtomobanik, in Bahar Veronika, uradnica; Petič Vilimir, tesar, in Prešern Karoline, kuharica; Runko Stanislav, major, in Jerina Janja, uradnica; Srebot Janez, kmetnik, in Levčič Ica, delavka; Sušnik Filip, uradnik, in Urbas Marija, uradnica; Valda Bogdan, tehnični mesar, in Kramer Bruna, uradnik. 2271-n.

Umrlj so v Ljubljani od 27. julija do 2. avgusta: Sintič Ljudmila, trg. pom.; Kršman Ana, hči pos.; Kostanjevec Danica, hči nr. v. p.; Petrič Franc, del.; Stanič Pirina, hči pos.; Gril Jože, krojnik; De Micheli Giubato, zidar; Nahčigal Ana, hči pos.; Povše Fran, suški car, tel.; Golob Ljudmila, žena tov. del.; Semnik Ivana, zasebnica; Marinko Aleš, sin nr.; Pušnik s. Terezija, usmiljenka; Androvec Fr., trg. sluga; Špan Marija, hči hči; Zupan Milan, kliničar; Pannoh polonija, uradnica; troš, narz.; Kar. Anton, posest.; Škof Tomaž, sin tov.; Križič Jože, pos.; Fister Rudolf, el. monter; Ornotič Tusan, sin tov. moj.; Udovc Stanislav, zas. nr.; Jankovič Helena, hči tov. del.; Prišlan Pavla, gospodinja; Waster Rozalija, post. nr. v. p.; Gajzar Roman, pos.; Hrovat Lovro.

KINEMATOGRAFI

LJUBLJANA MATICA: sovjetski film »Dva boreca«, tednik. Predstave ob 17., 19. in 21. uri. SLOGA: češki film »Modra tončica«. Predstave ob 17., 19. in 21. KODELJEVO: sovjetski film »Sinova«. tednik. Predstave ob 14.30, 18.30 in 21.00. TIVOLI: češki film »Prstane«, tednik. Predstavi ob 20.30 in 22. MARIBOR, ESPLANADE: češki film »Pot v globino študentove duše«, tednik. - GRADSKA: francoski film »Anžel noči«, tednik. Predstave ob 16.30, 18.30 in 20.30. - LETNI: sovjetski film »Sovjetska Latvija«, tednik. CELJE, METROPOL: češki film »Dekle z Beakidov«, tednik. - POM.: sovjetski film »Brez dotac«, tednik. KAMNIK: sovjetski film »Predstavnik oblasti«, tednik. KRANJ, MESTNI: sovjetski film »Človek štev. 217«, tednik. PTUJ: sovjetski film »Jakob Strdlor«, tednik.

Solstvo

Drž. tehniška srednja šola. - Kandidati, ki so prijavili k sprejemu na izpiti v junijem roku, a izpiti iz opravičljivih vzrokov niso polagali, ga morejo polagati v naknadnem jesenskem roku. Prav tako se morejo k jesenskem izpitu prijaviti novi kandidati s pravilno opravljenimi predskribo, (prvi izpiti, 10 dni, spričevalo 4. gimn., karakteristika k LMS). V prvojni uaj kandidati navedejo odsek, v katerega se nameravajo vpisati. Otvorjeni bodo sledeči odseki: arhitektonsko-gradbeni, strojni, elektro mehaniški, rudarski, geometrijski, kemijski in lesni. Prošnje morajo biti predložene Ravnateljstvu Drž. teh. srednje šole v Ljubljani najkasneje do 15. avgusta 1947. Čas naknadnih sprejemnih izpitov bo objavljen v dnevnem časopisju v drug. polovici meseca avgusta t. l.

Izšla je S. F. KALINŠEK SLOVENSKA KUCHARICA

V DEVETI IZPOPOLNjeni IN POMNOžENI IZDAJI OBSEGA 704 STRANI. CENA ZA TRPEZNO VEZANO KNJIGO JE 160 DIN.

Dobi se v vseh knjigarnah.

NAŠE KNJIžNE NOVOSTI

- Katajev V.: MILION TEŽAV. Veseloigra v treh dejanjih. 112 str. Broš. 25 din, vez. 38 din. Mrak Ivan: TALCI. Tragedija v petih dejanjih. 72 str. Broš. 42 din. Petre Fr.: ROD IN MLADOST IVANA CANKARJA. 128 str. Broš. 50 din. Vodovozov N.: NIKOLAJ VASILJEVIČ GOGOLJ. 144 str. 10 din. Solovcov A.: M. P. MUŠORSKI. 88 str. 13 din. Vinogradov A.: TRI BARVE CASA. Roman v dveh knjigah. Vez. 155 din. Fučič Julij: ZAPISKI IZPOD VEŠAL. 90 str. 24 din. Lalevič Dušan: ZAPISKI IZ DACHAU. 116 str. 32 din. Čermelj L. dr.: KAKO LAHKO VIDIMO V TEMINI IN SKOZI MEGLO. 40 str. 12 din. Polence A.: RAZVOJ ŽIVIH BITIJ. 40 str. 12 din. Randič L. dr.: KAKO NASTAJATA DEŽ IN SNEG. 24 str. 7 din. Vargard S.: NARAVNE SILE V SLUŽBI ČLOVEKA. 32 str. 12 din.

Knjige se dobijo v vseh knjigarnah SLOVENSKI KNJIžNI ZAVOD U Ljubljani

Radio Ljubljana, Maribor in Slovensko Primorje

569 m/449 m SPORED ZA NEDELJO

8.00 Nedeljski jutranji spored. 8.30 Napoved časa, poročila, objave, radijski koledar in pregled dnevnega spreda. 8.45 Izgajno godbe na pihalih. 9.00 Sindikalna ura. 9.30 Dopoludanski simfonični koncert. 10.00 Miško Kranjec: Samotni otok. 10.30 Nastop moškega zbora »Zarja« iz Maribora pod vodstvom Rajka Šiškosa. (Prenos iz Maribora.) 11.00 Oddaja iz Maribora. 12.30 Napoved časa in poročila. 12.45 Lahka glasba, mali oglašilni objave. 13.00 Pol ure za naše najmlajše poslušalce: Dva pripovedki pri povelju Cirila Škerlj-Medvedova. 13.30 Pester spored »Za vsakega nekaj«. 14.15 Napoved časa in poročila. 14.30 Sahovski ura. 14.45 Zabavna glasba Sostakoviča in Hasaturjana. 19.30 Napoved časa in poročila. 19.45 Lahka glasba, mali oglašilni objave. 20.00 Slovenske narodne pesmi pojeta alitiska Dana Ročnikova in basist Tona Petrovič. 20.15 Igra na harmoniki Avgust Stanok. 20.30 Prenos te denškega znanjopolniškega pregleda iz Beograda. 20.45 Rimski-Korzakov: Španski capriccio. 21.00 Iz opernega sveta. 22.00 Prenos vesti Zvezne postaje iz Beograda. 22.15 Današnja fizikalna poročila. 22.25 Veseli zvoki.

SPORED ZA PONEDELJEK 6.00 Budnice. 6.15 Iz naših časopisov. Dnevni spored. 6.25 Veder jutranji spored. 6.45 Ruski tečaj Društva za kulturno sodelovanje Slovenije s SZ. 7.00 Ruske narodne pesmi. 7.15 Napoved časa, poročila, objave in radijski koledar. 12.30 Napoved časa in poročila. 12.45 Lahka glasba, mali oglašilni objave. 13.00 Obojanski koncert slovenske glasbe. 13.30 D. Ulagaj: Iz razgovora z našimi plavalškimi prvaki. 13.45 Nekaj pesmi francoskih skladateljev. 13.55 Izgajno violinski virtuozi. 14.15 Napoved časa in poročila. 19.00 Repertoar s procesa proti Nagodetu in soobtožencem. 19.10 V glasbi malo po svetu. 19.30 Napoved časa in poročila. 19.45 Lahka glasba, mali oglašilni objave. 20.00 Življenje na mladinski progi (pripoveduje Jože Tiran). 20.30 Komorno glasbo izvajajo razni ansambli in solisti. 21.00 Gospodarska oddaja. 21.15 Pester večerni spored. 22.00 Prenos vesti Zvezne postaje iz Beograda. 22.15 Fizikalna poročila. 22.20 Iz del Rimskega Korzakova.

ISCEMO 2 TKALSKA MOJSTRA za stroje »Jacquard«. Ponudbe na: »POBJEDO« - tekstilno industrijo, Zagreb - Supilova ulica 5-a tel. 92-47, 93-70

URARSKO STRUžNICO s kompletnim priborom dobro ohranjeno k u p i m o. Naslov v ogl. oddel. Slov. por.

IZŠLA JE S. F. KALINŠEK SLOVENSKA KUCHARICA

V DEVETI IZPOPOLNjeni IN POMNOžENI IZDAJI OBSEGA 704 STRANI. CENA ZA TRPEZNO VEZANO KNJIGO JE 160 DIN.

Dobi se v vseh knjigarnah.

Radio Ljubljana, Maribor in Slovensko Primorje

569 m/449 m SPORED ZA NEDELJO

8.00 Nedeljski jutranji spored. 8.30 Napoved časa, poročila, objave, radijski koledar in pregled dnevnega spreda. 8.45 Izgajno godbe na pihalih. 9.00 Sindikalna ura. 9.30 Dopoludanski simfonični koncert. 10.00 Miško Kranjec: Samotni otok. 10.30 Nastop moškega zbora »Zarja« iz Maribora pod vodstvom Rajka Šiškosa. (Prenos iz Maribora.) 11.00 Oddaja iz Maribora. 12.30 Napoved časa in poročila. 12.45 Lahka glasba, mali oglašilni objave. 13.00 Pol ure za naše najmlajše poslušalce: Dva pripovedki pri povelju Cirila Škerlj-Medvedova. 13.30 Pester spored »Za vsakega nekaj«. 14.15 Napoved časa in poročila. 14.30 Sahovski ura. 14.45 Zabavna glasba Sostakoviča in Hasaturjana. 19.30 Napoved časa in poročila. 19.45 Lahka glasba, mali oglašilni objave. 20.00 Slovenske narodne pesmi pojeta alitiska Dana Ročnikova in basist Tona Petrovič. 20.15 Igra na harmoniki Avgust Stanok. 20.30 Prenos te denškega znanjopolniškega pregleda iz Beograda. 20.45 Rimski-Korzakov: Španski capriccio. 21.00 Iz opernega sveta. 22.00 Prenos vesti Zvezne postaje iz Beograda. 22.15 Današnja fizikalna poročila. 22.20 Iz del Rimskega Korzakova.

ISCEMO 2 TKALSKA MOJSTRA za stroje »Jacquard«. Ponudbe na: »POBJEDO« - tekstilno industrijo, Zagreb - Supilova ulica 5-a tel. 92-47, 93-70

URARSKO STRUžNICO s kompletnim priborom dobro ohranjeno k u p i m o. Naslov v ogl. oddel. Slov. por.

IZŠLA JE S. F. KALINŠEK SLOVENSKA KUCHARICA

V DEVETI IZPOPOLNjeni IN POMNOžENI IZDAJI OBSEGA 704 STRANI. CENA ZA TRPEZNO VEZANO KNJIGO JE 160 DIN.

Dobi se v vseh knjigarnah.

Radio Ljubljana, Maribor in Slovensko Primorje

569 m/449 m SPORED ZA NEDELJO

8.00 Nedeljski jutranji spored. 8.30 Napoved časa, poročila, objave, radijski koledar in pregled dnevnega spreda. 8.45 Izgajno godbe na pihalih. 9.00 Sindikalna ura. 9.30 Dopoludanski simfonični koncert. 10.00 Miško Kranjec: Samotni otok. 10.30 Nastop moškega zbora »Zarja« iz Maribora pod vodstvom Rajka Šiškosa. (Prenos iz Maribora.) 11.00 Oddaja iz Maribora. 12.30 Napoved časa in poročila. 12.45 Lahka glasba, mali oglašilni objave. 13.00 Pol ure za naše najmlajše poslušalce: Dva pripovedki pri povelju Cirila Škerlj-Medvedova. 13.30 Pester spored »Za vsakega nekaj«. 14.15 Napoved časa in poročila. 14.30 Sahovski ura. 14.45 Zabavna glasba Sostakoviča in Hasaturjana. 19.30 Napoved časa in poročila. 19.45 Lahka glasba, mali oglašilni objave. 20.00 Slovenske narodne pesmi pojeta alitiska Dana Ročnikova in basist Tona Petrovič. 20.15 Igra na harmoniki Avgust Stanok. 20.30 Prenos te denškega znanjopolniškega pregleda iz Beograda. 20.45 Rimski-Korzakov: Španski capriccio. 21.00 Iz opernega sveta. 22.00 Prenos vesti Zvezne postaje iz Beograda. 22.15 Današnja fizikalna poročila. 22.20 Iz del Rimskega Korzakova.

ISCEMO 2 TKALSKA MOJSTRA za stroje »Jacquard«. Ponudbe na: »POBJEDO« - tekstilno industrijo, Zagreb - Supilova ulica 5-a tel. 92-47, 93-70

URARSKO STRUžNICO s kompletnim priborom dobro ohranjeno k u p i m o. Naslov v ogl. oddel. Slov. por.

IZŠLA JE S. F. KALINŠEK SLOVENSKA KUCHARICA

V DEVETI IZPOPOLNjeni IN POMNOžENI IZDAJI OBSEGA 704 STRANI. CENA ZA TRPEZNO VEZANO KNJIGO JE 160 DIN.

Dobi se v vseh knjigarnah.

Radio Ljubljana, Maribor in Slovensko Primorje

569 m/449 m SPORED ZA NEDELJO

8.00 Nedeljski jutranji spored. 8.30 Napoved časa, poročila, objave, radijski koledar in pregled dnevnega spreda. 8.45 Izgajno godbe na pihalih. 9.00 Sindikalna ura. 9.30 Dopoludanski simfonični koncert. 10.00 Miško Kranjec: Samotni otok. 10.30 Nastop moškega zbora »Zarja« iz Maribora pod vodstvom Rajka Šiškosa. (Prenos iz Maribora.) 11.00 Oddaja iz Maribora. 12.30 Napoved časa in poročila. 12.45 Lahka glasba, mali oglašilni objave. 13.00 Pol ure za naše najmlajše poslušalce: Dva pripovedki pri povelju Cirila Škerlj-Medvedova. 13.30 Pester spored »Za vsakega nekaj«. 14.15 Napoved časa in poročila. 14.30 Sahovski ura. 14.45 Zabavna glasba Sostakoviča in Hasaturjana. 19.30 Napoved časa in poročila. 19.45 Lahka glasba, mali oglašilni objave. 20.00 Slovenske narodne pesmi pojeta alitiska Dana Ročnikova in basist Tona Petrovič. 20.15 Igra na harmoniki Avgust Stanok. 20.30 Prenos te denškega znanjopolniškega pregleda iz Beograda. 20.45 Rimski-Korzakov: Španski capriccio. 21.00 Iz opernega sveta. 22.00 Prenos vesti Zvezne postaje iz Beograda. 22.15 Današnja fizikalna poročila. 22.20 Iz del Rimskega Korzakova.

Rudnik Kočevje SPREJME za svojo delavsko menzo DVE KUCHARICI

Plača po dogovoru, Ponudbe naj se pošljejo na upravo rudnika.

KUHARICI

pošteni in sposobni ISCEMO za Gradbeno vodstvo v St. Petru v Savinjski dolini. Nastop takoj. Osebo se predstavi ali ponudbe poslati na: Podjetje za elektrifikacijo zapada, terenska sekcija Ljubljana, Gledališka ul. št. 8/IV.

V NEDELJO, 10. AVGUSTA ob 2. pop. bo na Muljavi pri Stični „JURČIČEVA PROSLAVA“

Vljudno vabljeni! Za jedajo in pičajo preskrbljeno!

GORČICO nove žetve, kupujemo

Vzorec poslati: »NEVA«, Vrbančeva 23, Zagreb, tel. 47-11, 47-12, 47-13

ZDRAVNIK Dr. WEIXL BRUNČIČ

se JE PRESELIL iz Slomškovega trga v bližino Gosposjno ulico 7-II - na oglu Orožnovc ul. - Ordinira od 23. avgusta ob delavnih od 10.-12.

Tovarna voščenih izdelkov GOLOB & KO.,

PRODA: mlze, klopč, pisarniške omare. Interesenti naj se zgledajo v pisarni.

„TKANINA“ LJUBLJANA

zaradi selitve v ponedeljek 4. avgusta NE BO POSLOVALA za stranke in prevzemnika. Od 5. avgusta dalje uraduje glavna pisarna v novih prostorih na Sv. Petra c. št. 1 (Urbanc)

PER ANTON kovač in posestnik

Pogreb dragoga pokojnika bo v nedeljo ob 4. popoldne. Sinja gorica, 2. avg. 1947. Žalujoči: žena Marija, hči Mici, sin Milan, snaha Milka in ostalo sorodstvo

Lovro Horvat uradnik

Na njegovo žaljno pot ga spremimo v ponedeljek 4. avg. 1947 ob 4. uri popoldne za pred hiše žalosti Zaprice 25 na farno pokopališče na Zale v Kamniku. Kamnik 1. avgusta 1947. Globoko žalujoči žena Marija, sin Bojan, mati Terezija in družini dr. Horvat Mirko, brat, Emilija Artant. Režika Braward in Mici Horvat, sestre.

PER ANTON kovač in posestnik

Pogreb dragoga pokojnika bo v nedeljo ob 4. popoldne. Sinja gorica, 2. avg. 1947. Žalujoči: žena Marija, hči Mici, sin Milan, snaha Milka in ostalo sorodstvo

Lovro Horvat uradnik

Na njegovo žaljno pot ga spremimo v ponedeljek 4. avg. 1947 ob 4. uri popoldne za pred hiše žalosti Zaprice 25 na farno pokopališče na Zale v Kamniku. Kamnik 1. avgusta 1947. Globoko žalujoči žena Marija, sin Bojan, mati Terezija in družini dr. Horvat Mirko, brat, Emilija Artant. Režika Braward in Mici Horvat, sestre.

PER ANTON kovač in posestnik

Pogreb dragoga pokojnika bo v nedeljo ob 4. popoldne. Sinja gorica, 2. avg. 1947. Žalujoči: žena Marija, hči Mici, sin Milan, snaha Milka in ostalo sorodstvo

Lovro Horvat uradnik

Na njegovo žaljno pot ga spremimo v ponedeljek 4. avg. 1947 ob 4. uri popoldne za pred hiše žalosti Zaprice 25 na farno pokopališče na Zale v Kamniku. Kamnik 1. avgusta 1947. Globoko žalujoči žena Marija, sin Bojan, mati Terezija in družini dr. Horvat Mirko, brat, Emilija Artant. Režika Braward in Mici Horvat, sestre.

PER ANTON kovač in posestnik

Pogreb dragoga pokojnika bo v nedeljo ob 4. popoldne. Sinja gorica, 2. avg. 1947. Žalujoči: žena Marija, hči Mici, sin Milan, snaha Milka in ostalo sorodstvo

Lovro Horvat uradnik

Na njegovo žaljno pot ga spremimo v ponedeljek 4. avg. 1947 ob 4. uri popoldne za pred hiše žalosti Zaprice 25 na farno pokopališče na Zale v Kamniku. Kamnik 1. avgusta 1947. Globoko žalujoči žena Marija, sin Bojan, mati Terezija in družini dr. Horvat Mirko, brat, Emilija Artant. Režika Braward in Mici Horvat, sestre.

PER ANTON kovač in posestnik

Pogreb dragoga pokojnika bo v nedeljo ob 4. popoldne. Sinja gorica, 2. avg. 1947. Žalujoči: žena Marija, hči Mici, sin Milan, snaha Milka in ostalo sorodstvo

Mali oglasi

Oglasi... telefon št. 89-32... vodja oddelka tel. šte. 88-33

SLUŽBO IŠČEJO

PRVOVRSTNI BRIVEC... UČITELJICA... UČITELJICA ZAMENJA UCNO MESTO...

SLUŽBO DOBE

FANTA... KRAVO... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

PROJAMA

MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

GOSPODINSKO POMOČNICO

na dela sprejme Mira Zima... GOSPODINSKA POMOČNICA... GOSPODINSKO POMOČNICO...

ZASLUŽEK

KNJIGOVODSKA DELA... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

OTOK BREZ IMENA

Čudovit naravni posnetki... Sovjetski človek v boju... Film bodo predvajali v KINO MATICA

TRICIKEL

na pol izdelan... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

OTROŠKO KOŠARICO

na koleh prodam... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

VOZ ZAPRAVLJIVCEK

naprodaj v Bohorčevi ulici št. 31... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

SIVALNI STROJ

ogled v Bohorčevi ulici št. 31... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

TRJ MOSKE OBLEKE

ševlje, klobut in perilo... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

SPORTNO KOLO

ogled med 18 in 19... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

SINGER SIVALNI STROJ

ogled v Bohorčevi ulici št. 31... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

DVA POPOLNOMA NOVA ELEKTRICNA

KUHALNICA na dve plošči... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

VITELJ (gopel)

še malo rabljen... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

RADIO nemške znamke

odlična glasba... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

PRODA SE MOŠKO KOLO

z ohranjenimi gumi... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

KRASNO OTOMANO prodam

ogled odd. pod št. 18785-5... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

PROJAMA INVENTAR

za specializirano trgovino... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

VPREJNE VOZOVE

rezervna kolesa... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

SIVO MOŠKO OBLEKO

dobro ohranjeno... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

GOJZARJE predvojnega kvaliteta

4 dni nošene... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

GLOBOK OTROŠKI VOZICEK

ogled med 18 in 19... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

DVA CEVLJARSKA STROJA

ogled od 15 ure dalje... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

MOŠKO KOLO

ogled med 18 in 19... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

MOŠKO KOLO

ogled med 18 in 19... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

VOZ ZAPRAVLJIVCEK

naprodaj v Bohorčevi ulici št. 31... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

SIVALNI STROJ

ogled v Bohorčevi ulici št. 31... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

TRJ MOSKE OBLEKE

ševlje, klobut in perilo... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

SPORTNO KOLO

ogled med 18 in 19... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

SINGER SIVALNI STROJ

ogled v Bohorčevi ulici št. 31... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

DVA POPOLNOMA NOVA ELEKTRICNA

KUHALNICA na dve plošči... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

VITELJ (gopel)

še malo rabljen... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

RADIO nemške znamke

odlična glasba... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

PRODA SE MOŠKO KOLO

z ohranjenimi gumi... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

KRASNO OTOMANO prodam

ogled odd. pod št. 18785-5... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

PROJAMA INVENTAR

za specializirano trgovino... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

VPREJNE VOZOVE

rezervna kolesa... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

SIVO MOŠKO OBLEKO

dobro ohranjeno... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

GOJZARJE predvojnega kvaliteta

4 dni nošene... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

GLOBOK OTROŠKI VOZICEK

ogled med 18 in 19... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

DVA CEVLJARSKA STROJA

ogled od 15 ure dalje... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

MOŠKO KOLO

ogled med 18 in 19... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

MOŠKO KOLO

ogled med 18 in 19... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

MOŠKO KOLO

ogled med 18 in 19... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

MOŠKO KOLO

ogled med 18 in 19... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

KUPIM IN PLACAM

na vsa kovrsta mesta... KUPIM IN PLACAM... KUPIM IN PLACAM...

STROJE ZA VSAKO INDUSTRIJO

ponudite komisiji... STROJE ZA VSAKO INDUSTRIJO... STROJE ZA VSAKO INDUSTRIJO...

KRAVO

dobro mlekarico... KRAVO... KRAVO...

STOJALA ZA PLETILNE STROJE

ogled v Bohorčevi ulici št. 31... STOJALA ZA PLETILNE STROJE... STOJALA ZA PLETILNE STROJE...

BALONSKI PLAŠČ

boljši za srednje... BALONSKI PLAŠČ... BALONSKI PLAŠČ...

ZENSKO KOLO

ogled odd. pod št. 18785-5... ZENSKO KOLO... ZENSKO KOLO...

CELULOIDNO PUNCKO kupim

ogled odd. pod št. 18785-5... CELULOIDNO PUNCKO kupim... CELULOIDNO PUNCKO kupim...

KUPIM GRADL

10 ali 15 m za žimnice... KUPIM GRADL... KUPIM GRADL...

PIJANINO kupim

ogled odd. pod št. 18785-5... PIJANINO kupim... PIJANINO kupim...

DVA ZLATA POROČNA PRSTANA

ogled odd. pod št. 18785-5... DVA ZLATA POROČNA PRSTANA... DVA ZLATA POROČNA PRSTANA...

GLASBILNI VOZ

nov ali malo rabljen... GLASBILNI VOZ... GLASBILNI VOZ...

KUPIM PREDVOJNO BLAGO

za moško obleko... KUPIM PREDVOJNO BLAGO... KUPIM PREDVOJNO BLAGO...

MOŠKO KOLO

ogled odd. pod št. 18785-5... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

MOŠKO KOLO

ogled odd. pod št. 18785-5... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

MOŠKO KOLO

ogled odd. pod št. 18785-5... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

MOŠKO KOLO

ogled odd. pod št. 18785-5... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

MOŠKO KOLO

ogled odd. pod št. 18785-5... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

MOŠKO KOLO

ogled odd. pod št. 18785-5... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

MOŠKO KOLO

ogled odd. pod št. 18785-5... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

MOŠKO KOLO

ogled odd. pod št. 18785-5... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

MOŠKO KOLO

ogled odd. pod št. 18785-5... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

MOŠKO KOLO

ogled odd. pod št. 18785-5... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

MOŠKO KOLO

ogled odd. pod št. 18785-5... MOŠKO KOLO... MOŠKO KOLO...

VEČ VIL - HISO

39 m dolgem obrtnim... VEČ VIL - HISO... VEČ VIL - HISO...

DONOSNO POSESTVO

20 ha, gozd, sadovnjak... DONOSNO POSESTVO... DONOSNO POSESTVO...

ENODRUŽINSKO NOVO HISO

lepo zgrajeno... ENODRUŽINSKO NOVO HISO... ENODRUŽINSKO NOVO HISO...

VILLO ALI HISO

ogled odd. pod št. 18785-5... VILLO ALI HISO... VILLO ALI HISO...

VILLO ALI HISO

ogled odd. pod št. 18785-5... VILLO ALI HISO... VILLO ALI HISO...

SOBE - STANOVANJA

ELEGANTNO SOBO... SOBE - STANOVANJA... SOBE - STANOVANJA...

MIRNA ZAKONCA

brez otrok... MIRNA ZAKONCA... MIRNA ZAKONCA...

LEPO KOMPOTNO DVOSOBNO STANOVANJE

ogled odd. pod št. 18785-5... LEPO KOMPOTNO DVOSOBNO STANOVANJE... LEPO KOMPOTNO DVOSOBNO STANOVANJE...

SOBNO SOBO

ogled odd. pod št. 18785-5... SOBNO SOBO... SOBNO SOBO...

MEJNJA DVOSOBNO STANOVANJE

ogled odd. pod št. 18785-5... MEJNJA DVOSOBNO STANOVANJE... MEJNJA DVOSOBNO STANOVANJE...

OPREMLJENO ALI PRAZNO SOBO

ogled odd. pod št. 18785-5... OPREMLJENO ALI PRAZNO SOBO... OPREMLJENO ALI PRAZNO SOBO...

TRG. NAMEŠTENKA

ogled odd. pod št. 18785-5... TRG. NAMEŠTENKA... TRG. NAMEŠTENKA...

OPREMLJENO SOBO

ogled odd. pod št. 18785-5... OPREMLJENO SOBO... OPREMLJENO SOBO...

STAREJŠE POSTENO DEKLE

ogled odd. pod št. 18785-5... STAREJŠE POSTENO DEKLE... STAREJŠE POSTENO DEKLE...

RAZNO

TVRDEKA A. PRELOG... RAZNO... RAZNO...

OGRODJE MOSKEGA KOLESA

ogled odd. pod št. 18785-5... OGRODJE MOSKEGA KOLESA... OGRODJE MOSKEGA KOLESA...

NASLA

sem dve krušni kadi... NASLA... NASLA...

IZGUBIL SEM LISTNICO

ogled odd. pod št. 18785-5... IZGUBIL SEM LISTNICO... IZGUBIL SEM LISTNICO...

POIZVEDBE

POGREŠA se 83letna Kovač... POIZVEDBE... POIZVEDBE...

TOVARIŠ

prinaša v najnovejši številki 30... TOVARIŠ... TOVARIŠ...

TOVARIŠ

je nujna tedenska dopolnitev dnevnega tiska... TOVARIŠ... TOVARIŠ...

Semenogojci

ki se bavite s pridelovanjem kakršnih koli semen... SEMENOGOJCI... SEMENOGOJCI...

Pozivamo tudi vse nakupovalce semenskega blaga

da stopijo z nami v stik zaradi zbiranja in odkupa vseh vrst semen... POZIVAMO TUDI VSE NAKUPOVALCE SEMENSKEGA BLAGA... POZIVAMO TUDI VSE NAKUPOVALCE SEMENSKEGA BLAGA...

Javite se nam čimprej!

SEMENARNA ZA SLOVENIJO

LJUBLJANA, Gospovetska cesta 5... SEMENARNA ZA SLOVENIJO... SEMENARNA ZA SLOVENIJO...

Martin Andersen Nexø

U božji deželi

Roman

Bil je čudovit poletni dan... U BOŽJI DEŽELI... U BOŽJI DEŽELI...

Jens Vorup je pokimal... U BOŽJI DEŽELI... U BOŽJI DEŽELI...

Spet je bil pri svojih starih sanjah... U BOŽJI DEŽELI... U BOŽJI DEŽELI...

Jens Vorup se je po voljenem morečem obračunu... U BOŽJI DEŽELI... U BOŽJI DEŽELI...

Uredništvo Ljubljana, Knaflijeva ulica št. 5/II... U BOŽJI DEŽELI... U BOŽJI DEŽELI...

Vendar pa ni mogel obrniti kar sredi deželne ceste

to bi bilo videti prenučeno... Vendar pa ni mogel obrniti kar sredi deželne ceste... Vendar pa ni mogel obrniti kar sredi deželne ceste...

Štirinajsto poglavje

Ljudska visoka šola v Oester-Vestru... ŠTIRINAJSTO POGAVLJE... ŠTIRINAJSTO POGAVLJE...

Ljudska visoka šola... ŠTIRINAJSTO POGAVLJE... ŠTIRINAJSTO POGAVLJE...

Okrog po travnikih so bile številne kopice sena... ŠTIRINAJSTO POGAVLJE... ŠTIRINAJSTO POGAVLJE...

Okrog po travnikih so bile številne kopice sena... ŠTIRINAJSTO POGAVLJE... ŠTIRINAJSTO POGAVLJE...

KUPIM

RJAVO USNJE KROM ZA GOJZARICE... KUPIM... KUPIM...

ji je odgovarjala in se predajala svojim sanjam

Nekaj — kar koli že — jo je vodilo nazaj v zgodnja dekliška leta... JI JE ODGOVARJALA... JI JE ODGOVARJALA...

Ko sta se peljali mimo vrta ljudske visoke šole... JI JE ODGOVARJALA... JI JE ODGOVARJALA...

Spredel jo je vodja ljudske visoke šole... JI JE ODGOVARJALA... JI JE ODGOVARJALA...

Vse to je storil tako naravno... JI JE ODGOVARJALA... JI JE ODGOVARJALA...

TOVARIŠ

je nujna tedenska dopolnitev dnevnega tiska... TOVARIŠ... TOVARIŠ...